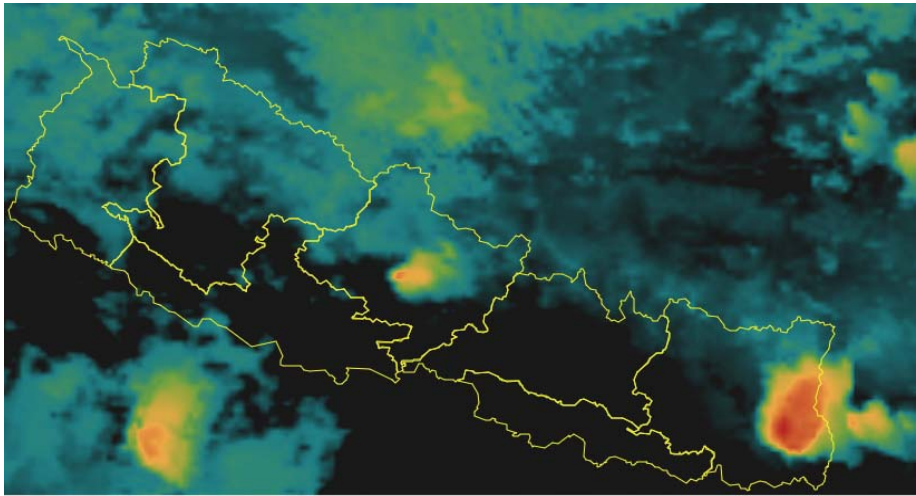

१५ दिनअघि नै भित्रियो मनसुन

जेठ १८ देखि असोज १४ सम्मको अवधिमा देशका अधिकांश स्थानमा सरदरभन्दा बढी वर्षा हुने सम्भावना

काठमाडौं (प्रस)- मुलुकमा सरदर मितिभन्दा १५ दिन छिटो मनसुन प्रवेश गरेको छ । जल तथा मौसम विज्ञान विभागले शुक्रबार विज्ञप्ति जारी गरी यस वर्षको मनसुन विहीवार रातिबाट नेपालको पूर्वबाट प्रवेश गरी कोशी प्रदेशका अधिकांश भू-भागमा विस्तार भएको जानकारी दिएको छ ।

मनसुनका कारण कोशी प्रदेशका अधिकांश मौसम केन्द्रमा हल्कादेखि मध्यम मनसुनी वर्षा भएको विभागले जनाएको छ । विभागका महानिर्देशक कमलराम जोशीले नेपालमा मनसुन भित्रिने सरदर मिति जुन १३ रहे पनि मे २९ मा नै नेपालमा मनसुन भित्रिएको जानकारी दिए ।

‘नेपालका अन्य भू-भागहरूमा मनसुनको प्रभाव विस्तार हुन अझै केही समयमा लाग्ने देखिन्छ । हाल देशको बाँकी भू-भागमा भने पश्चिमी वायु र स्थानीय वायुको प्रभाव यथावत् देखिन्छ,’ उनले भने । मौसम

मनसुन पूर्वबाट प्रवेश गरी कोशी प्रदेशका अधिकांश भू-भागमा विस्तार भएको छ । अन्य भू-भागमा मनसुनको प्रभाव विस्तार हुन अझै केही समयमा लाग्ने देखिन्छ । हाल देशको बाँकी भू-भागमा भने पश्चिमी वायु र स्थानीय वायुको प्रभाव यथावत् देखिन्छ ।

कमलराम जोशी
महानिर्देशक, जल तथा मौसम विज्ञान विभाग

पूर्वानुमान महाशाखाले मौसमको अवस्थाको निरन्तर अनुगमन गरिरहेको र सोहीअनुसार नियमितरूपमा मौसम सूचना

अद्यावधिक गर्दै जाने जोशीले जानकारी दिए ।

विभागले आगामी मनसुनमा सरदरभन्दा बढी वर्षा हुने प्रक्षेपण गरेको छ । विभागले शुक्रबार सार्वजनिक गरेको आगामी मनसुनको हावा पानी आकलनअनुसार यही जेठ १८ देखि असोज १४ सम्मको चार महिनाको मनसुन ऋतुमा देशका अधिकांश स्थानमा सरदरभन्दा बढी वर्षा हुने सम्भावना रहेको जानकारी दिएको छ ।

‘यस ऋतुमा देशका अधिकांश स्थानमा सरदरभन्दा बढी वर्षा हुने सम्भावना छ । कर्णाली प्रदेशको पूर्वी भू-भाग, लुम्बिनी प्रदेशको उत्तरी भू-भाग र गण्डकी प्रदेशको अधिकांश भू-भागमा सरदरभन्दा बढी वर्षा हुने सम्भावना ५५ प्रतिशतदेखि ६५ प्रतिशत छ,’ उनले भने, ‘सुदूरपश्चिम प्रदेशको दक्षिणी भू-भाग, लुम्बिनी प्रदेशको पश्चिमी भू-भाग, गण्डकी प्रदेशको उत्तर-पूर्वी भू-भाग, बागमती

क्रमशः पृष्ठ २ मा

विपक्षी बटमलाइन: गृहमन्त्रीको राजीनामा र छानबिन

हाम्रो अडान कायमै छ । यो मानव तस्करी र भ्रष्टाचारसँग सम्बन्धित छ । करेक्सन नगरी हामी अडानबाट ब्याक हुँदैनौं भनेका छौं ।

हितराज पाण्डे
प्रमुख सचेतक, नेकपा माओवादी केन्द्र

रास्वपासहित सबै विपक्षी दल आन्दोलनमा छौं । आन्दोलनको माग सम्बोधन नभएसम्म हामी सदन अगाडि बढाउन सक्दैनौं ।

सन्तोष परियार
प्रमुख सचेतक, रास्वपा

बजेट प्रस्तुत गर्नुमात्रै होइन कि पारित गर्नुपर्ने संवैधानिक दायित्वभित्र पर्छ, त्यो कुरा उहाँहरूले बोध गर्नुहुन्छ भन्ने विश्वास गरेका छौं ।

श्यामकुमार घिमिरे
प्रमुख सचेतक, नेपाली कांग्रेस

■ जेबी योजन

काठमाडौं- गृहमन्त्री रमेश लेखकको राजीनामा र उनी मुछिएको भिजिट भिसाको नाममा भएको मानव तस्करी प्रकरणबारे छानबिन गर्न उच्चस्तरीय समिति गठनलाई विपक्षी दलहरूले ‘बटमलाइन’ बनाएका छन् । यी दुवै माग सम्बोधन नहुञ्जेलसम्म संसद् बैठक चल्न नदिने अडानमा विपक्षी दलहरू छन् । यसबाट सभामुख देवराज घिमिरेलाई अप्ठेरो परेको छ ।

उनले शुक्रबार संसद्मा प्रतिनिधित्व गर्ने दलका प्रमुख सचेतकहरूसँग छलफल गरेका छन् । तर, विपक्षी दलहरू अडानबाट पछि हटेनन् । छलफलमा सहभागी नेकपा माओवादी केन्द्रका प्रमुख सचेतक हितराज पाण्डेले सभामुख घिमिरेलाई अडानबाट पछाडि नहट्ने भनिएको बताए ।

‘देश, जनता र संविधानविरोधी गतिविधिलाई मध्यनजर गरेर हामीले हिजो अवरोध हटाएका हौं । हाम्रो अडान कायमै छ । यो मानव तस्करी र भ्रष्टाचारसँग सम्बन्धित छ,’ उनले प्रभावसँग भने, ‘करेक्सन नगरी हामी अडानबाट ब्याक हुँदैनौं भनेका छौं । यो विषय सदनमा उठाउँछौं । अब बाँकी काम सरकार हो ।’

भिजिट भिसाको नाममा भएको मानव तस्करी प्रकरणमा मुछिएका गृहमन्त्री लेखकमाथि राजीनामाको चौतर्फी दबाव परेको छ । विपक्षी दलहरूमात्रै होइन, उनकै दल कांग्रेसभित्रबाट पनि लेखकलाई राजीनामा दिएर अनुसन्धानका लागि मार्गप्रशस्त गर्न दबाव बढेको छ । तर, लेखक राजीनामा दिन तयार भएका छैनन् । शुक्रबार नै बसेको माओवादी पदाधिकारी बैठकमा गृहमन्त्री लेखकको राजीनामा प्रधानमन्त्री केपी शर्मा ओली र कांग्रेस सभापति शेरबहादुर देउवाका कारण रोकिएको विषय उठेको छ । दुई

» गृहमन्त्री रमेश लेखकको राजीनामा र उच्चस्तरीय छानबिन समिति माग, नभए संसद् चल्न नदिने चेतावनी

» सभामुख देवराज घिमिरेलाई अप्ठेरो, सहमति जुटाउन सक्रिय

नेताले गृहमन्त्री लेखकलाई राजीनामा नदिन निर्देशन नदिएको भए बजेटअघि नै उनी पदबाट अलग हुन्थे भन्ने माओवादीको विश्लेषण छ ।

‘भिजिट भिसा प्रकरणमा गृहमन्त्रीजी जसरी मुछिनुभयो, उहाँविरुद्ध नैतिक प्रश्न उठेको र उहाँ राजीनामा दिन तयार भइसक्नुभएको थियो,’ बैठकमा सहभागी एक नेताले भने, ‘तर, बालुवाटारमा प्रधानमन्त्री केपी ओली र शेरबहादुर

बन्यो संसद् बैठकको क्यालेण्डर

कार्यव्यवस्था परामर्श समितिले प्रतिनिधिसभा बैठकको क्यालेण्डर तयार गरेको छ । जेठ २० गतेदेखि असार १५ गतेसम्म १९ दिन बस्नेगरी समितिले क्यालेण्डर तयार गरेको हो ।

क्यालेण्डरअनुसार जेठमा २०, २१, २२, २३, २४, २६, २७, २८, २९ र ३० गते बैठक बस्ने छ । असारमा १, २, ३, ४, ५, ६, १०, ११ र १२ गते बैठक बस्ने भएको छ । तर, विपक्षी दलहरूले बैठक चल्न नदिने चेतावनी दिइसकेका छन् ।

देउवासहित बसेको बैठकले रोकियो ।
» क्रमशः पृष्ठ २ मा

सन्दर्भ: वैदेशिक रोजगार

आगामी बजेटबाट वैदेशिक रोजगार व्यवसायी निराश

वैदेशिक रोजगार व्यवसायलाई हेर्ने नजर नफेरिएको गुनासो

वैदेशिक रोजगारीले देशको अर्थतन्त्रमा ३३ प्रतिशत योगदान गर्दै आएको छ । त्यति हुँदाहुँदै व्यवसायलाई हेर्ने सरकारको नजर परिवर्तन भएको देखिएन । त्यसकारण हामी व्यवसायीहरू अत्यन्तै दुःखी छौं ।

देवकुमार खोसाली
द्वितीय उपाध्यक्ष
नेपाल वैदेशिक रोजगार व्यवसायी संघ

चिया गफमा देशको अर्थतन्त्रको मेरुदण्ड नै वैदेशिक रोजगार हो भनेर मुक्तकण्ठले प्रशंसा गर्नुहुन्छ । देशमा रोजगारी सिर्जना नभएसम्म वैदेशिक रोजगार अपरिहार्य छ भन्नुहुन्छ । तर नीति नियम बनाउँदा उपेक्षा गर्नुहुन्छ ।

मेघनाथ भुर्तेल
निवर्तमान महासचिव, नेपाल वैदेशिक रोजगार व्यवसायी संघ

■ प्रभाव संवाददाता

काठमाडौं- सरकारले आगामी आर्थिक वर्ष २०८२/८३ को बजेटमा वैदेशिक रोजगार व्यवसायलाई उपेक्षा गरेको व्यवसायीहरूले बताएका छन् । आगामी बजेटले यस व्यवसायलाई मर्यादित, सुरक्षित र विश्वसनीय बनाउने खालका कार्यक्रमहरू नसमेटेको भन्दै असन्तुष्टि व्यक्त गरेका हुन् । सरकारले सार्वजनिक गरेका अन्य कार्यक्रमहरू पनि विगतकै निरन्तरता भएकाले उत्साहित हुनुपर्ने केही नरहेको व्यवसायीहरूको भनाइ छ ।

यसपालिको बजेटमा व्यवसायी, वैदेशिक रोजगारमा जाने र फर्किएका कामदारका लागि केही पनि कार्यक्रम नभएको नेपाल वैदेशिक रोजगार व्यवसायी संघका निवर्तमान महासचिव मेघनाथ भुर्तेलले बताए । अहिलेमात्र नभएर वैदेशिक रोजगारीसँग सम्बन्धित ऐन, कानून नै विभेदकारी ढंगले बनाइएको उनको भनाइ छ । राज्यले व्यवसायीलाई फरक ग्रहणबाट आएका प्राणीजस्तो व्यवहार गरेको कुरालाई यो बजेटले पुष्टि गरेको उनले बताए । ‘चिया गफमा राजनीतिकर्मीदेखि ब्युरोक्रेटाट्स (कर्मचारी)हरूले देशको

मेरुदण्ड नै वैदेशिक रोजगार हो भनेर मुक्तकण्ठले प्रशंसा गर्नुहुन्छ । देशमा रोजगारी सिर्जना नभएसम्म वैदेशिक रोजगार अपरिहार्य छ भन्नुहुन्छ । तर

नीति नियम बनाउँदा उपेक्षा गर्नुहुन्छ,’ भुर्तेलले भने ।

मुलुकको अर्थतन्त्रमा ठूलो योगदान गरिरहेको व्यवसायलाई सरकारले हेर्ने नजर सकारात्मक नदेखिएको संघका द्वितीय उपाध्यक्ष देवकुमार खोसालीले बताए । ‘वैदेशिक रोजगारीले देशको अर्थतन्त्रमा ३३ प्रतिशत योगदान गर्दै आएको छ । त्यति हुँदाहुँदै व्यवसायलाई हेर्ने सरकारको नजर परिवर्तन भएको देखिएन । त्यसकारण हामी व्यवसायीहरू अत्यन्तै दुःखी छौं,’ उनले भने । बजेटमा समावेश अन्य कार्यक्रम नियमितभन्दा फरक नरहेको उनको भनाइ छ ।

सरकारले वैदेशिक रोजगारीको क्षेत्रलाई कुनै पनि शीर्षकमा सम्बोधन नगरी पारम्परिक र अव्यावहारिक बजेट ल्याएको ओभरसिज इम्प्लोइमेन्ट प्रालिका अख्तर हुसेनले बताए । वैदेशिक रोजगार सरकारको प्राथमिकतामा नहुनु स्वाभाविक भए पनि कतै पनि सम्बोधन नगरेर सरकारले पक्षपात गरेको उनको भनाइ छ । ‘अर्थतन्त्र धानेको व्यवसायलाई कम्तीमा सेवा शुल्क तोक्नुपर्थ्यो । सेवा शुल्क नतोकेर यो क्षेत्र पूरै लथालिङ्ग छ,’ हुसेनले भने ।

क्रमशः पृष्ठ २ मा

गर्मीमा तातो हावा वा लुबाट जोगिने उपायहरू

दिउँसो घरबाट बाहिर ननिस्कने

फलफूलको रस र पानी पिउने र घेरे पसिना आएमा कहिलेकाहीँ जीवनजल पिउने

बाहिर निस्कनै परे पातलो कपडाले ढाउको छोप्ने वा छाता ओढ्ने

चिसो पानीले नुहाउने

खेतबारीमा कामकाज सकभर बिहान वा बेलुका गर्ने

मदिरा सेवन नगर्ने

क्याफिनले घेरे पिसाब जराउने हुँदा चिया, कफी, सोडा जस्ता पेयपदार्थ नपिउने

चिनीको मात्रा बढी भएको भोलो पदार्थ बढी नपिउने

चिनीको मात्रा बढी भएको भोलो पदार्थ बढी नपिउने

जलहितमा जारी सन्देश

कुम्भराज राई/काठमाडौं

सोलुखुम्बुको फोर्चे गाउँका टासीग्याल्जेन शेर्पा १४ दिन १० घण्टा ११ मिनेट अर्वाध्रभित्र चारपटक सगरमाथा शिखर पुगेर गाउँ फर्किए थिए । गाउँभन्दा थोरै माथि डाँडामै स्वागत गर्न आइपुगेका थिए गाउँले । तर स्वागत गर्नेको भीडमा टासीका आँखाले खोजेको एउटा मान्छे अनुपस्थित थिए । त्यो अनुपस्थित व्यक्ति अरु कोही नभएर आर्इछिरिङ अर्थात् टासीकै बुवा थिए । जब टासी पुगे घरको आँगन । डाँडामाथिको घामभर्कै भएका बुवा हातमा खादा लिएर ढोका अगाडि उभिरहेका थिए छोराको प्रतीक्षामा । त्यतिखेर पुनः टासीको आँखाले अर्को मान्छे खोज्यो । जसलाई त्यहाँ देख्न सम्भव थिएन । १५ वर्षअघि सधैंका लागि बिदा लिएकी आमालाई टासीको मनले खोजिरह्यो, 'यतिखेर मेरो आमा पनि बुवासँगै भइदिनुभएको भए कति खुसी थिए होला ।'

बुवाले खादा लगाइसकेपछि अँगालो मारे एकअर्कालाई । अनि दुवैका आँखाबाट बग्यो खुसीका आँसु । जसरी हिमताल फुटेर उर्लिरहे फर्छ परिलएका बरफ । 'वाहिर म जति खुसी देखिए पनि भित्रभित्रै मलाई तिम्रो धेरै चिन्ता थियो छोरा भन्नुभयो बुवाले,' टासीले भने, '७८ वर्षका बुवाको आँखाबाट आँसु झरेको मैले जीवनमै पहिलोपटक देखें । तर त्यो आँसु दुःखको थिएन ।'

किनकि बुवालाई थाहा थियो एउटा आरोहीको मर्म र जोखिम । उनले पनि सगरमाथा शिखर टेकेका थिए तीन पटक । हिमालका उकाली र ओरालीमा वोक्दाबोक्दै दुःख, एक दशकअघि आर्इछिरिङ खुम्बु आइसफलको खर्पासमा परे । बृद्धेकाल लागेको गोडाले साथ दिएनन् । दाहिने खुट्टाले लौरोको सहारा माग्यो । खुट्टाले लौरोको सहारा मागेसँगै वन्द भयो आम्दानीको स्रोत र कान्छो छोरा टासीको पढाइ । छोरालाई पढाएर ठूलो मान्छे बनाउने आर्इछिरिङको सपना तृप्तिएको दिन थियो त्यो । त्यही

छोरा जसलाई हिँडाउनु मन थिएन आफैंले दुःखको भारी बोकेको गोरेटो । तर त्यही गोरेटो भएर आज फर्किए थिए टासी । फरक यति थियो, कि टासीले १५ दिनमा चारपटक सगरमाथा शिखरमा पाइला राखी विश्व कीर्तिमान बनाएर फर्किएका थिए । जुन सामान्य आरोहीका लागि असम्भवसरह हो ।

पासाङल्हामु गाउँपालिका-४, फोर्चे गाउँ हेर्दा जति सुन्दर छ, त्यति नै हिमालका दुःख र साहसका कथाले भरिएका छन् प्रत्येक घर । त्यही गाउँका २८ वर्षीय युवा हुन् टासीग्याल्जेन । जो नागरिकताअनुसार २९ वर्षको भए । आरोहणको यात्रा सुरु गरेको सात वर्षमै टासीले विश्व कीर्तिमान कायम गरेका छन् । उनले यही मे ९, १४, १९ र २२ तारिखका दिन एकै सिजनमा १५ दिनभित्र चारपटक सगरमाथा आरोहण गरे ।

सन् २०१८ देखिमात्र हिमालमा भारी वोक्न थालेका उनले यसअघि पाँचपटक सगरमाथा र एकपटक चोयूको आरोहण गरेका थिए । टासीले म कुनै दिन सगरमाथा शिखरमा पुग्छु भन्ने सोचेकै थिएन । उनलाई त बुवाको सपना पूरा गर्नु थियो । वि.सं. २०७२ मा सर एडमण्ड हिलारी माध्यामिक विद्यालय खुम्जुङबाट एसएलसी उत्तीर्ण गरेपछि बुवाले प्लस टु पढ्न काठमाडौँ पठाए । होटल म्यानेजमेन्ट लिएर सरासर प्लस टु गरेपछि स्नातक पनि सोही विषयमा पढ्ने चाहना थियो । तर स्नातकका लागि बुवाको कमाइले सम्भव भएन । अनि पुष्पलाल मेमोरियल कलेजमा पत्रकारिता विषय लिएर पढ्न थाले ।

दोस्रो वर्ष अध्ययन गर्दागर्दै बुवालाई खट्टाले साथ दिएन । दाजु र दिदीले विहे गरिसकेका थिए । एउटी बहिनी पढ्दै थिइन् । घर व्यवहार र बुवालाई हेर्ने जिम्मा टासीको काँधमा आयो । 'मलाई छिटो र धेरै पैसा कमाउनुपर्ने बाध्यता आइलाग्यो,' सात वर्षअघिको परिस्थिति सम्झँदै टासीले भने, 'त्यसरी छिटो पैसा कमाउने एउटै मात्र विकल्प हिमालमा भारी वोक्नुभन्दा अरु थिएन ।' पहिलोपटक नै सन्

आरोहणको यात्रा सुरु गरेको सात वर्षमै सोलुखुम्बुको फोर्चे गाउँका टासीग्याल्जेनले विश्व कीर्तिमान कायम गरेका छन् । उनले यही मे ९, १४, १९ र २३ तारिखका दिन एकै सिजनमा १५ दिनभित्र चारपटक सगरमाथा आरोहण गरे ।

“मैले १६ दिनसम्म कुनै रात राम्रोसँग आराम गरिनँ । ढिलोमा रातको २ बजे उठिसक्थें । वास्तविक सपना पूरा गर्न निदाएर सम्भव छैन भन्ने मलाई राम्रोसँग थाहा थियो ।”

२०१८ मा उनी चीनतर्फबाट अल्याइन ग्लो नामक आरोहण कम्पनीसँग सगरमाथा आरोहणका लागि गए । तर उनीसँग आरोहणसम्बन्धी कुनै तालिम र ज्ञान थिएन । उनले आरोहण गर्न सकेनन् । गाउँ फर्किएपछि गाउँकै आरोहण तालिम केन्द्रमा आधारभूत र 'एडभान्स' तालिम लिए । सन् २०१९ मा चीनतर्फबाटै फोर्टिन पिक

विश्व कीर्तिमानी आरोही टासीग्याल्जेनको आरोहण कथा

एस्पिडिसन नामक कम्पनीमार्फत सगरमाथा र त्यही वर्ष चोयू हिमालको आरोहण गर्न सफल भए । त्यसपछि उनले सन् २०२२, २०२३ र २०२४ मा सगरमाथा आरोहण गरे । २०२४ मा भने दुईपटक सगरमाथा आरोहण गरे । फोर्चे गाउँका कुनै घर छैनन्, जुन घरका एक वा एकभन्दा बढी सदस्यले सगरमाथा आरोहण नगरेको । टासीकै साथीहरूले पनि कसैले १७ पटक, कसैले १४ पटक आरोहण गरिसके । 'दुई वर्षअघि मलाई लाग्यो आरोहण त सबैले गर्छन् । अरुलेभन्दा केही फरक गरिएन भने न मेरो आर्थिक प्रगति हुन्छ, न त मलाई कसैले चिन्छन्,' उनले भने, 'त्यतिबेले मैले २० दिनमा चारपटक सगरमाथा चढेर कीर्तिमान बनाउँछु भनेर योजना बनाएँ ।'

योजना बनाए पनि त्यो पूरा गर्न सजिलो थिएन । उल्टै आरोहणका लागि खर्च गर्ने पैसा आफूसँग थिएन । सौभाग्यवशः यस वर्ष टासीको त्यही योजना पूरा गर्न दाजु छिरिङटासीमार्फत चिनको स्कटल्याण्डका जेम्स ल्याम्ब र लिटिल फाउण्डेसन, इन्सपयर ट्रेक तथा एटके एक्सपिडिसन कम्पनीबाट साथ पाए । यस वर्ष पहिलो आरोहणको रूपमा डोरी टाँस्ने (रोप फिक्सिङ) टिममा सामेल भएर शिखर पुगे । ३० किलो तौल हुने ३०० मिटर लामो डोरीलगायतका सामान बोकेर काम गर्दै मे ९ तारिखका दिन साँझ ५ बजे शिखर पुगेका

थिए । 'त्यो दिन मौसम यति सफा र राम्रो थियो कि चुचुरोमा सलाई कोरेर वाले पनि ननिम्ने थियो,' उनले भने । त्यही बेला एउटा खादा सगरमाथालाई चढाउँदै ढोगेर उनले आशिष मागे, 'मलाई माफ गर्नुहोला, यसपटक म तपाईंको शिरमाथि चारपटक पाइला राख्न आउँदै छु, मलाई आशिष दिनुहोला ।' सायद टासीले आशिष पाए । यस वर्षको चौथो आरोहणमा उनले सगरमाथा र आफ्नो कुलपितृ लोबुचेलाई सम्झ्दै फेरि एउटा खादा चढाएर धन्यवाद दिए ।

यस वर्षको सबैभन्दा सजिलो आरोहण दोस्रोपटकको थियो । मे १४ तारिख विहान ८ बजे शिखरमा पुगेका थिए । फर्किने क्रममा दोस्रो शिबिरदेखि पहिलो शिबिरको बाटोमा पर्ने नुप्त्से फेस आइपुगेपछि टासीलाई एक्कासि घरको याद (होम सिक) आयो । आफैलाई थान्न सकेनन् । रोप फिक्सिङमा गरेको दुःख सम्झँदै बाटोमै भक्कानिएर एक्ले रोए । 'खे के भयो, के भयो, अचानक होम सिकजस्तो भयो र आफैलाई रोक्न सकिनँ,' त्यो क्षण सम्झँदै उनले भने, 'मलाई चिच्याइचिच्याइ रुन मन लाग्यो अनि भक्कानिएर रोएँ ।' तेस्रोपटकको आरोहणमा उनले बंगलादेशका आरोही इक्रामुल हसन साकिललाई लिएर गए । जसलाई दुई वर्षअघि नै सगरमाथा शिखर लैजाने प्रतिबद्धता जनाएका थिए ।

क्रमशः पृष्ठ ५ मा

संकटमा रैथाने स्रोत, बीउ जोगाउँदै बैंक

टिकाराम सुनार/काठमाडौं

'पहिलेपहिले नेपालका हरेक घर नै बीउ बैंकजस्तै थिए । हरेक घरमा बीउ भकारी हुन्थे, भित्तामासमेत बीउ राख्ने चलन थियो । केही ढुंग्रामा, केही फाटेको टोलो (कपडा)मा । सप्रेका चीजबाट बीउ छानेर राख्ने चलन थियो, अनि समय आएपछि आफूले पनि रोप्थे, छिमेकीलाई पनि दिन्थे । बीउसमेत ऐँचोपैचो हुन्थ्यो । त्यो बीउमात्र नभई समाज नै रहेछ । अचेल त्यस्तो रहेन,' रैथाने एग्री प्रोडक्टका अध्यक्ष तिलक ढकाल भन्छन् ।

हुन पनि केही दशकअघिसम्म पनि धेरैजसो किसानले आफूलाई चाहिने बीउ परम्परागत शैलीमा संरक्षण गर्थे, त्यसैबाट जैविक खेती प्रणाली जोगाइरहेका थिए । पछिल्लो समय जलवायु परिवर्तन, आधुनिक वालीहरूको बढ्दो प्रयोग र बजारमुखी कृषि प्रणालीका कारण परम्परागत बीउ संरक्षण अभ्यास संकटमा छ । त्यसै कारण होला नेपालका धेरै कृषि आनुवंशिक स्रोतहरू संकटमा छन् ।

'हाम्रा वाली हराउँदै गएकाभन्दा पनि हामीले उन्नत जातका नाममा तिनलाई छोड्दै गएकाले समस्या भएको हो । रैथाने वाली तथा स्रोतले त पुस्तौं पुस्तादेखि नेपाली माटो, भूगोल (रिजान), हावापानी (सिजन) चिनेका छन् । पुस्तौंसम्म बीउ बन्ने सामर्थ्य राख्छन् । हामी भने धेरै फल्ले र नफलेमै भक्तिचौँ, सरकारले पनि कृषि आधुनिकीकरणका नाममा रैथाने स्रोतको संरक्षण गर्न सकेन,' ढकाल भन्छन्, 'अब चेतनुपर्ने बेला आएको छ । बीउ नै रहेन भने समस्या फर्नु विकराल बन्नेवाला छ । त्यसैले हरेक घर र समाजमा रहेका बहुवाली प्रथा, त्यससँग जोडिएका मौलिक सीप र

हाम्रा जमिन बाँभो र कृषक पलायन हुँदै छन् । यसको अर्थ हाम्रो परम्परागत ज्ञान नै लोप हुने खतरा छ । रैथाने ज्ञान र श्रम अभ्यास नै लोप हुने अवस्थाले हामी हरेक वस्तुमा परनिर्भरतातर्फ गइरहेका छौं । यसले हामीलाई कुन दिशातिर लैजाँदै छ भनेर गम्भीर समीक्षा गरौं,'

मथुरा खनाल
संरक्षण अभियन्ता

अब चेतनुपर्ने बेला आएको छ । बीउ नै रहेन भने समस्या फर्नु विकराल बन्नेवाला छ । त्यसैले हरेक घर र समाजमा रहेका बहुवाली प्रथा, त्यससँग जोडिएका मौलिक सीप र ज्ञान जोगाउँदै जानुपर्छ ।

तिलक ढकाल
अध्यक्ष, रैथाने एग्री प्रोडक्ट

ज्ञान जोगाउँदै जानुपर्छ ।' यसका लागि रैथाने वाली तथा कृषि जैविक विविधताका स्रोत संरक्षण, त्यसको प्रवर्द्धन र बजारीकरणको सुनिश्चितता गरी यसैबाट धनी बन्न सकिन्छ, भन्ने सन्देश फैलाउन जरुरी रहेको उनको भनाइ छ ।

अर्को संरक्षण अभियन्ता मथुरा खनाल पनि परम्परागत रैथाने आनुवंशिक स्रोतहरू संकटमा पर्न थालेकामा चिन्ता व्यक्त गर्छन् । 'पहिले बाउबाजेका पालामा राम्रो उब्जनी हुने अन्नवाली अचेल देखिँदैनन् । हाम्रो जीवनकालमा खेतवारीमा हुने धान, मकै, गहुँ, फलफूल तथा तरकारीवाली पनि हराउँदै गएका छन्,' उनी भन्छन्, 'यसमा वालीको कुरामात्रै होइन वन स्रोत । सूक्ष्म जीवाणुको कुरा पनि आउँछ । त्यसैले यस्तै अवस्था रहने र बाँकी रहेका लोपोन्मुख, दुर्लभ तथा विशेष गुण भएका कृषि आनुवंशिक स्रोत संरक्षणका लागि पहल नहुने हो भने निकै समस्या आउनेवाला छ ।'

खनालका अनुसार नेपाललाई विश्वकै जीवन्त जैविक विविधताको संग्रहालय भनिन्छ तर जलवायु संकटका कारण यहाँका धेरै जैविक विविधतामाथि क्षति बेहोर्नुपरेको छ । पछिल्लो दशक नेपालका अधिकांश रैथाने स्रोतहरू मानवीय क्रियाकलाप, उन्नत जातको प्रयोग र एंजेरुजस्ता वनमाराका कारण थप समस्यामा परेको बताउने वातावरणविद् खनाल नेपालका रैथाने र परम्परागत ज्ञानको नाश हुनु अझ डरलाग्दो विषय भएको बताउँछन् ।

'हाम्रा जमिन बाँभो र कृषक पलायन हुँदै छन् । यसको अर्थ हाम्रो परम्परागत ज्ञान नै लोप हुने खतरा छ । रैथाने ज्ञान र श्रम अभ्यास नै लोप हुने अवस्थाले हामी हरेक वस्तुमा परनिर्भरतातर्फ गइरहेका छौं । यसले हामीलाई कुन दिशातिर लैजाँदै छ भनेर गम्भीर समीक्षा गरौं,' उनी भन्छन्, 'यस्तो अवस्थामा जिन वैकजस्ता प्राविधिको प्रयोगमार्फत स्रोतको संरक्षण र तिनको सामाजिकीकरणका लागि काम गर्नुपर्ने आवश्यकता छ ।

क्रमशः पृष्ठ ५ मा

विनियोजन विधेयकको सिद्धान्त र प्राथमिकतामाथिको छलफल सकियो

■ प्रभाव संवाददाता

विराटनगर- कोशी प्रदेशसभाको शुक्रवारको बैठकमा 'कोशी प्रदेश विनियोजन विधेयकको सिद्धान्त र प्राथमिकता-२०८२' माथिको छलफल सकिएको छ । प्रदेशको आर्थिक मामिला तथा योजनामन्त्री रामबहादुर मगरले यही जेठ ११ गते सदनमा पेश गरेको सिद्धान्त र प्राथमिकतामा २७ जना सांसदले छलफलमा भाग लिई आवश्यक सुझाव दिएका थिए ।

योजनामन्त्री मागरले छलफलका क्रममा उठेका जिज्ञासाको सम्बन्धमा नीति तथा कार्यक्रमलाई आधार मानी तयार गरिएको सिद्धान्त र प्राथमिकता शिगमरी आर्थिक वर्षको वार्षिक वजेटको मार्गदर्शक बन्ने बताए ।

सबै सांसदहरूको सुझाव रचनात्मक

रहेको बताउँदै मन्त्री मगरले आर्थिक आधारको सबलीकरण र आर्थिक वृद्धि, दिगो विकास, संधीयता कार्यान्वयन, अन्तरतह समन्वय, सार्वजनिक सेवा प्रवाह र सुशासन, सार्वजनिक वित्त र वित्तीय अनुशासन, सामाजिक विकास, न्याय र मानवअधिकार, ग्रामीण विकासलगायत विषयलाई सिद्धान्त र प्राथमिकतामा महत्त्व दिइएको जानकारी दिए ।

उनले जनमुखी

सेवा प्रवाह र सुशासन, कानुनी शासन र शान्ति सुरक्षा, भौतिक पूर्वाधार, कृषिको आधुनिकीकरण र व्यावसायीकरण, खानेपानी, सिंचाइ तथा उर्जा, पर्यटन क्षेत्रको विकास र प्रवर्द्धन, शिक्षा, खेलकूद, संस्कृति, रोगगर र समावेशिता, स्वास्थ्य सेवा, औद्योगिक विकास

र निजी क्षेत्रको प्रवर्द्धन, यातायात क्षेत्रको व्यवस्थापन, वन, वातावरण संरक्षण, विपद् व्यवस्थापन, सहकारीको अनुगमन र नियमन तथा सार्वजनिक वित्तीय व्यवस्थापनलगायत विषय समेटेर वजेट सर्वपक्षीय, समानुपातिक र सर्वस्वीकार्य बनाइने उल्लेख गरे ।

प्रदेशसभाको शुक्रवारको बैठकको विशेष समयमा नेपाली कांग्रेस संसदीय दलकातर्फबाट सांसद प्रदीपकुमार सुनुवारले जनताको माग र आवाजका बारेमा छलफल गर्ने संसद् कमजोर बन्न नहुने धारणा राखे । उनले आगामी आर्थिक वर्षका लागि आउने वार्षिक वजेट पारदर्शी हुनुपर्ने भन्दै सांसदहरूको योजना सुनिश्चितताको माग गरे ।

बैठकको शुन्य समयमा कोशी प्रदेशसभाका सांसद सपना दर्जी, रमेशकुमार बस्नेत, लीलाबल्लभ अधिकारी, मीना श्रेष्ठ, शीला दीक्षित कार्की, निरादेवी खनाल, मालतीकुमार लिम्बू, ललिताकुमरी चौधरी, रामकुमार खत्री, सुनिता गच्छदार, लखिकुमारी गणेश, शोभा चेम्जोङ, गणेशप्रसाद उप्रेती र राजन किराँतीले आ-आफ्नो धारणा राखेका थिए ।

उनीहरूले पर्यटन, विपद्, विकास, कृषि

बीउविजन, रासायनिक मल, गाजा खेती, भाषा

र संस्कृति, ग्रामथान र सडक दुर्घटनालगायत

समयसापेक्ष विषयमा धारणा राखेका थिए ।

अर्को सूचना जारी नभएसम्म प्रदेशसभाको

बैठक स्थगित भएको उपसभाभूषण सिर्जना

दनुवारले जानकारी दिइन् ।

पृष्ठ ४ बाट क्रमशः

विश्व कीर्तिमानी...

समुद्रदेखि पैदलै हिँडेर ८४ दिनमा सगरमाथा शिखर आरोहण गरेका शाकिल अर्का साहसी आरोही थिए । ग्रेट हिमालयन ट्रेलको यात्रा पूरा गरिसकेका साकिललाई नेपालकै मकालु ई ट्रेडर्सले निर्भानी र अन्य अन्तर्राष्ट्रिय ब्राण्डका आरोहणका लागि आवश्यक गियर्स (जुतादेखि कपडा) सहयोग गरेको थियो । उनीहरू मे २३ तारिखका बिहान ६:११ मा शिखर पुगेका थिए । तेस्रोपटक आरोहण गरेर फर्किंदा टासी निकै थकित भए । आधारशिबिर आइपुगेपछि, एकदिन आराम गर्ने सोचमा थिए । तर, जब आधारशिबिरमा एटके एक्सपिडिसनका सञ्चालक लाम्बा शेर्पाले बढाइ दिँदै खुसी र उत्साह थपे । एकाएक ती सबै थकाइ हरायो र त्यही साँफ आधारशिबिरवाट उकालो लागेका उनी दोस्रो शिबिर पुगे । भोलिएस्ट चौथो शिबिर पुगेर साँफ ८ वजे शिखरको यात्रामा लागेका उनका लागि यो आरोहण सबैभन्दा जोखिम र चुनौतीपूर्ण थियो ।

उनले बाटोमा करिब २०० आरोहीलाई 'ओभरटेक' गरे । हिउँ परेर हराएको डोरी खोज्दै बिहान ३:११ बजे शिखर पुगेका उनीसँग एटके एक्सपिडिसनकै फर्वाँतेन्जी शेर्पा थिए । फर्वाँले पहिलोपटक शिखर पुगेने अवसर प्राप्त गरेका थिए । उनीहरूका पछिपछि थिए चार-पाँच जना अरु आरोही । टासीलाई एट्टे दिन थियो फर्किने बेला ट्राफिक जाममा परिन्छु भन्ने । हावा यति बेजोड चलेको थियो कि भर्खरै परेको हिउँ उडाएर गालामा हिराउँँदा थपड हानेकोभन्दा बढी दुखाउँथ्यो । तर फर्किँदा टासी र फर्वाँले करिब ३० जनामात्र आरोही बाटोमा भेटे । बाँकी सबै आरोही प्रतिकूल मौसमका कारण फर्किएछन् ।

यसरी टासीले सगरमाथा आरोहणको इतिहासमा सार्हासक विश्व कीर्तिमान राख्ने आरोहीहरूको सूचीमा आफ्नो नाम समावेश गर्न सफल भए । त्यसो त यो कीर्तिमानप्रति उनमा कुनै घमण्ड भने छैन । उनी भन्छन्, 'म भन्दा छिटो वौडिनसकेको शर्मा दाजुभाइ अझै धेरै हुनुहुन्छ, तर आफ्नो 'क्लाइम्ब'लाई सफाद्वै शिखरमा पुर्‍याउनुपर्ने बाध्यताले यो कीर्तिमान राख्ने अवसर मैले प्राप्त गरेको हुँँ ।' टासीका दुईवटा सपना छन्, एक शिक्षामा पिछडिएको आफ्नो गाउँलाई समृद्ध बनाउने, जुन सपना पूरा गर्न युवा पुस्ताका भाइबहिनी पनि शौक्षिक प्रगति हासिल गरिरहेका छन् ।

अर्को छ, पर्यटनकै माध्यमबाट देशलाई संसारमा थप परिचित गराउने । पर्यटनवाट देशलाई समृद्ध बनाउने अभियानमा एउटा ढँटा थप्ने । तर दुःखको कुरा एउटै छ, हिमालमा काम गर्ने शेर्पालाई राज्यले आफ्नै देशका नागरिक हुन् भनेर गम्भीरतापूर्वक कहिल्यै लिएन । 'सामाजिक सुरक्षा र अरु सुविधा त परे जाओस्, कम्तीमा हिमालमा ज्यान गुमाउने शेर्पाका बालबच्चालाई नि:शुल्क पढ्ने व्यवस्था गरे पनि हुन्थ्यो,' उनले भने, 'हिमालमा ज्यान गुमाउनेहरू वास्तवमा हिमालका सहिद हुन्, उनीहरूका बालबच्चा पढाउन विदेशीलाई हात फैलाउनुपर्ने अवस्थावाट माथि उठ्न सकिएको छैन ।'

परिस्थितिले काँध थाम्नु परेको जिम्मेवारीले टासीलाई परिपक्व बनाउँदै छ । कम्तीमा आफ्नो काखमा हुकिँदै गरेका चार वर्षीय छोराको अवस्था आफ्नैजस्तो नहोस् भन्नेमा सचेत छन् उनी । हुन त सफलताको कुनै मापन छैन, विश्वको सर्वोच्च शिखर पुगे पनि आखिर फर्नैपर्छ फेदीमा । त्यो वास्तविकताका साथै टासी आफैँ छन् । तर पनि यसपटकको सफलता टासीको दृढ संकल्प र मिहेनतले मात्र सम्भव भएको हो । 'मैले १६ दिनसम्म रातको २ वजे उठिसक्यँ । वास्तविक सपना पूरा गर्न निदाएर सम्भव छैन भन्ने मलाई राम्रोसँग थाहा थियो ।' *रासस*

संकटमा रैथाने...

प्रयोगशालाको उपयोग र परम्परागत कृषि ज्ञानको प्रसारलाई संगसँगै अगाडि बढाउन लानुपर्छ ।'

मानव स्वास्थ्य, आर्थिक उन्नति र खाद्य सम्प्रभृता प्रकृतिमाथि नै अडेको छ तर यही प्रकृति हिजोआज जटिल समस्यामा छ । विभिन्न अध्ययनले पारिस्थितिकीय प्रणालीको ह्रासले गर्दा विश्वका ४० प्रतिशत मानिस आफ्नो समुर्निविवाट बन्धित भएका भनेर औल्याएका छन् । नेपालकै कुरा गर्ने हो भने यहाँको कृषि जैविक विविधतामा गम्भीर संकट आउँँदा धेरै मानिसहरू आन्तरिक आप्रवासन, थातथलोवाट विस्थापन भई गम्भीर आर्थिक, सामाजिक र परम्परागत ज्ञान हस्तान्तरण गर्ने अवस्थावाट बन्धित भइरहेका छन् ।

कृषि अनुसन्धान परिषद् (नार्क)कै तथ्यांकअनुसार नेपालमा रहेका हजारौँ स्रोतमध्ये करिब ४० प्रतिशत कृषि जैविक विविधता लोप भइसकेका छन् । जबकि, यहाँ २४ हजार ३०० प्रजातिमध्ये २८ प्रतिशत अर्थात् छ हजार ६१८

प्रजाति कृषि आनुवंशिक स्रोत रहेका र जसका करिब एक लाख भूमि-जात रहेको बताउने गरिएको थियो ।

हरूका अनुसार नेपालमा करिब ३० हजार रैथाने वाली छन् । नेपालमा करिब एक हजार २६ प्रजातिका वाली, ५१० घाँसेवाली, ३५ घरपालुवा जनावर, २३६ माछा, २५० जलीय अस्थि कृषि जनावर, १७ जलीय वनस्पति, तीन हजार ५०० कीरा र ८०० सूक्ष्म जीवाणु रहेका छन् । नेपाल ११ जाति र २९ प्रजातिका खाद्यवालीहरू तथा छ जाति र १२ प्रजातिका वागवानी वालीहरू उत्पत्तिको प्राथमिक केन्द्र मानिन्छ । यसैगरी, यहाँ विभिन्न जंगली नातेदार वनस्पतिमध्ये १० जातिका १३ प्रजाति रहेको भन्ने गरिन्छ ।

नेपाल सरकारको राष्ट्रिय कृषि आनुवंशिक स्रोत केन्द्र (जिन बैंक) का सूचना अधिकारी डा. मुकुन्द भट्टराई विकास भनेर विदेशवाट आउने जातहरूले प्राथमिकता पाउँँदा नेपालका रैथाने तथा स्थानीय जातहरू ५० प्रतिशतसम्म लोप भइसकेका बताउँछन् । 'अब सरकार, सबै सरोकार भएकाहरू गम्भीर नबनेमा र स्थानीय जातलाई जयामात्री आधुनिक उन्नत जातले विस्थापन गरिरहेमा आगामी दशक करिब २५ प्रतिशत वालीका जंगली नातेदार लोभ भई कृषि जैविक विविधता संरक्षणमा चुनौती थपिने छ,' उनी भन्छन्, 'यसर्थ भविष्यको दिगो खाद्य र पोषण सुरक्षाका लागि आनुवंशिक विविधता र वाली प्रजनन प्रणालीमा जोड दिन आवश्यक छ । यसका लागि वर्तमान मौजूदा विविधताको संरक्षण तथा तिनमा अनुसन्धानकर्ता, प्रजननकर्ता र कृषकहरूको पहुँच सुनिश्चित गरिनुपर्दछ ।'

संकट टार्न बीउ बैंक

दिगो विकास लक्ष्यले सन् २०३० सम्म सबै मानिसहरूलाई वर्षभरि सुरक्षित, पोषिलो र पर्याप्त खाना सुनिश्चित गर्दै भोकमरी अन्त्य गर्ने र कुपोषणका सबै रूपहरूको उन्मूलन गर्ने भनेको छ । यद्यपि, हालसम्मको अवस्था चिन्ताजनक छ । विश्व खाद्य संगठन (एफएओ)को एक रिपोर्टअनुसार सन् २०२३ मा अनुमानितरूपमा ७३ देखि ७५ मिलियन मानिसहरू (विश्व जनसंख्याको ८.९ देखि ९.४ प्रतिशत) ले भोकको सामना गरेका थिए । यदि यसको मध्यम सीमा (७३.३ मिलियन) लाई आधार मान्ने हो भने यो सन् २०१९ को तुलनामा करिब १५.२ मिलियनभन्दा बढी मानिसहरू भोकको चपेटामा परेका हुन् ।

नेपालमा ६० प्रतिशतभन्दा बढी जनसंख्या कृषि पेसामा निर्भर छन् तर कृषि उत्पादनमा ह्रास आउँँदा बर्सेनि अबौँ रूपैयाँको खाद्यवस्तु निर्यात गर्नु परिरहेको छ । १५औँ पञ्चवर्षीय योजनाअनुसार नेपालका २१ प्रतिशत जनसंख्यामा पर्याप्त खाद्यको पहुँच छैन । यस्तो अवस्थामा कृषि आनुवंशिक स्रोतमा भने गम्भीर क्षति पुगेको छ । यसले गर्दा उपयुक्त कृषि जैविक विविधताको अभावमा नेपाललगायत समग्र विश्वले गम्भीर खाद्यसंकटको सामना गर्नुपर्ने विग्रहरूले चेतावनी दिने गरेका छन् । यसलाई एफएओको तथ्यांकलेसमेत पुष्टि गर्छ । उक्त संस्थाका अनुसार गत २०औँ शताब्दीमामात्रै विश्वको वाली विविधतामा पूर्ति गर्ने नसकिनेगरी करिब ७५ प्रतिशतले ह्रास आएको छ । उसले आफ्ना विवरणमा भनेको छ, 'विश्व जनसंख्या वृद्धिर, जलवायु परिवर्तन, भूमिको क्षय र विश्वव्यापी संकट तथा द्वन्द्वको सामना गरिरहेको सन्दर्भमा यी आनुवंशिक स्रोतहरूको विविधता हाल र भविष्यका चुनौतीहरूसँग अनुकूलन गर्नका लागि अत्यन्त आवश्यक बनिरहेको छ ।'

यी विविध कारण हाल विश्व्यापीरूपमै कृषि आनुवंशिक स्रोतको संरक्षणका पहल भइरहेका छन् । यसका लागि दिगो विकासको लक्ष्य नं २ को (५) मा सन् २०२० सम्म बीउ, खेती गरिने कोटविरूवा, फार्म एवं पशुकलन र तिनका जंगली प्रजातिहरूको संरक्षणलाई प्राथमिकता दिई विभिन्न बीउ, विरूवा एवं लोपोन्मुख पशुहरूको डिएनए बैंक र सामुदायिक बीउ बैंकको विस्तार गर्ने लक्ष्य निर्धारण गरिएको थियो ।

नेपाल सरकारले सो लक्ष्य, जैविक विविधता महासन्धि, खाद्य र कृषिका लागि वानस्पतिक आनुवंशिक स्रोतहरूसम्बन्धी अन्तर्राष्ट्रिय सन्धिअनुसारका गतिविधि अगाडि बढाइरहेको छ । कृषि जैविक विविधता नीति २०६३ अनुसार राष्ट्रिय कृषि आनुवंशिक स्रोत केन्द्र (जिन बैंक) स्थापना गरिएको छ । त्यसै आधारमा सामुदायिक बीउ बैंक कार्यक्रम कार्यान्वयन निर्देशिका २०६५ र सामुदायिक बीउ बैंक स्थापना कार्यान्वयन कार्यविधि २०७२ ल्याई यसको कार्यान्वयन अधि बढाइसकेको छ ।

२०६७ असोज २१ गते स्थापित जिन बैंकले कृषि आनुवंशिक स्रोतको सदुपयोग र प्रवर्द्धनका लागि खोज, अनुसन्धान, संकलन र संरक्षणको काम गरिरहेको केन्द्र प्रमुख डा. बालकृष्ण जोशीले बताए । खाद्य तथा पोषण सुरक्षा, जीवनस्तर र आर्थिक समृद्धिका निम्ति सम्पूर्ण कृषि आनुवंशिक स्रोतहरूको संरक्षण तथा उपयोगको मिसनसहित बैंकले आनुवंशिक स्रोतहरूको मूल्यांकन गरी गुण विशेषणका आनुवंशिक चिह्नहरूका पत्र लगाउनाका साथै पूर्वप्रजननद्वारा

उन्नत तथा उपयुक्त जात छनोट गर्ने र प्रजननकर्ता तथा कृषकहरूलाई उपलब्ध गराउने गरेको उनको भनाइ छ ।

विभिन्न कारणले कृषि जैविक विविधतामा एकपछि, अर्को संकट निम्तिरहेको छ । जलवायु परिवर्तनको प्रत्यक्ष मारमा हाम्रा रैथाने स्रोत र परम्परागत कृषि स्रोतहरू परिरहेका छन् । तिनको संरक्षणका लागि हामीले काम विभिन्न विधिमार्फत काम गरिरहेका छौँ,' डा. शर्मांले भने, 'जिन बैंकमा संरक्षित आनुवंशिक स्रोतहरू तत्काल र भावी प्रयोग, दिगो विकास र प्रजनन कृषि उत्पादनका लागि प्रत्यक्ष प्रयोग, पर्याप्रणालीमा विविधताको संरक्षण, वैज्ञानिक परीक्षण तथा पूर्ववाली प्रजननका लागि प्रयोग हुन्छन् ।'

यसका लागि नेपालमा केन्द्रमा जिन बैंक र त्यसअन्तर्गत फिन्ड जिन बैंक, तन्तु प्रौबोध प्रयोगशाला तथा तन्तु बैंक, मल्टिक्लर प्रयोगशाला तथा डिएनए बैंक छन् भने स्थानीय किसानसंगको सहकार्यमा देशका विभिन्न स्थानमा ५४ वटा जति सामुदायिक बीउ बैंकहरू छन् । विभिन्न प्रकारका यी बैंकहरूमा नेपालका करिब ३०० प्रजातिका २० हजारभन्दा बढी कृषि आनुवंशिक स्रोत संरक्षण गरिएका छन् । त्यसबाहेक विश्वका विभिन्न २५ देशका अन्तर्राष्ट्रिय बैंकमा २५ हजार २९७ नेपालका रैथाने आनुवंशिक स्रोत (बाल तथा वागवानी र सूक्ष्म जीवाणुलगायत) सुरक्षित राखिएको केन्द्र प्रमुख डा. शर्मांले जानकारी दिए । यस बैंकमा एक लाख संकलन रोख्ने क्षमताको ५० देखि १०० वर्षसम्म बीउ संरक्षण गर्ने दीर्घकालीन, ५० हजार क्षमताको १० देखि १५ वर्षसम्म संरक्षण गर्नसक्ने मध्यमकालीन र प्राकृतिक तापक्रम तथा आद्रतामा अल्पकालीन मौसमी भण्डारण कक्ष रहेका छन् । यहाँ संस्था र व्यक्तिले पनि नि:शुल्करूपमा आफ्ना बीउ राख्नसक्ने 'लकर' सुविधा रहेको छ ।

अब गर्नुपर्ने काम

जिन बैंक प्रमुख डा. शर्माका अनुसार कृषि जैविक विविधताको कुरा गर्दा वाली, पशुपन्छी, घाँसेवाली, कृषि-कीरा, कृषि-सूक्ष्म जीवाणु, जलीय कृषि आनुवंशिक स्रोत गरी छवटा सम्भागलाई नै ध्यान दिनुपर्छ । जिन बैंकले यी छवटै सम्भागलाई हेरेर १०१ असल अभ्यास भनेर काम गरिरहेको छ । सरकारले कृषि दशकसमेत घोषणा गरेको अवस्थामा अब सरोकार भएकाहरूले रैथाने कृषि स्रोतले खान पुग्दैन भन्ने भाष्य बढ्दै आयातीतभन्दा हाम्रै माटो, भूगोल र हावापानी चिनेको स्रोतमा सम्भावना छ भनेर आशा जगाउनुपर्ने डा. शर्माको भनाइ छ ।

'यसमा पनि कृषि र गैरकृषि स्रोतहरू छन्, हालसम्म गैरकृषि स्रोतमा वजेट, तोकिएको जनशक्ति, संरक्षण क्षे्र, निःकुञ्चलगायतको पर्याप्त व्यवस्था गरिएको छ । कृषि स्रोतमा भने न वजेट, न शिक्षा, न त मौलिक ज्ञानलाई प्रोत्साहन नीति छ,' उनी भन्छन्, 'त्यसै कारण किसान र कृषि क्षेत्र समस्यामा छ । किसानका ग्राहक धेरै हुनुपर्नेमा किसानलाई धेरै ठाउँमा ग्राहक बन्ने उल्टो बाटो बनेको छ । पसलमा बेचेर करोडपति बन्ने तर किसानका उत्पादन नै नविकेर थप दुखी बन्ने अवस्था छ,' यसलाई सुधार्ने गरी काम गर्नुपर्छ ।

त्यसका लागि डा. शर्मा तीनवटा काम गर्नुपर्ने आवश्यकता औल्याउँछन् । पहिलो, सरकारले स्थानीय र रैथाने कृषिउपजको पहिचान गरी त्यस्ता स्रोतलाई विना कर स्वतः किनबेचको व्यवस्था गर्ने । दोस्रो, किसानको घरघरलाई पसलका रूपमा विकास गर्ने नीति बनाउने र कृषि मार्डहरूमा ६०/७० प्रतिशत रैथाने स्रोत हुनुपर्ने मापदण्ड बनाएर लागू गर्ने र रैथाने स्रोतमा अनुसन्धान, त्यसको प्रयोग र विस्तारका लागि लगानी बढाउने तथा शिक्षामा जोड दिने । तेस्रो, देशमा कम्तीमा तीनवटा कृषि राष्ट्रिय निकुञ्ज स्थापना र रैथाने कृषि प्रवर्द्धनका लागि कृषि राष्ट्रिय गौरवका आयोजना सञ्चालन गर्ने ।

यस्तै, नेपालमा हाल ७५ वटा सामुदायिक जिन बैंक स्थापित छन्, तीमध्ये करिब ५५ वटा क्रियाशील छन् । सहजर्ममा पाइने स्थानीय जातहरूको संरक्षण तथा कृषकको घरघर पहुँच पुगेजरी समुदायका किसानहरू नै मिलेर यस्तो अभ्यास गर्ने गरिएको छ । यिनले आफ्नो क्षेत्रमा पाइने वाली, घाँसेवाली, जलीय कृषिवस्तु, पशुपक्षी, किरा, सूक्ष्म जीवाणुका आणुवंशिक विविधता संरक्षण तथा उपयोगमा योगदान गरिरहेका छन् । यी बैंकलाई थप व्यवस्थित गर्दै स्थानीय स्रोत, सीप र ज्ञानको सदुपयोग गर्नुपर्ने आवश्यकता रहेको सामुदायिक बीउ बैंक संघ नेपालकी अध्यक्ष पार्वती भण्डारीको भनाइ छ ।

उनी नेपालका रैथाने वालीको संरक्षणका लागि सामुदायिक रूपमा निकै जागरण आएकाले अब यही स्रोतमार्फत आत्मनिर्भर बन्न सकिन्छ भन्ने सन्देश फैलाउन जरुरी रहेको बताउँछन् । 'हामा रैथाने स्रोतमाथि विभिन्न कारणले संकट आएको छ तर सरकार, सरोकारवाला सबैले यो संकटको सामनाका लागि काम नगरी हुँदैन भन्ने सोचको पनि विकास भएको छ,' उनी भन्छिन्, 'यसलाई उपयोग गर्दै रैथाने बीउ संरक्षण, त्यससँग जोडिएका ज्ञान प्रवर्द्धन र पुस्तान्तरण तथा उत्पादनको बजार सुनिश्चिततामा लानुपर्ने आवश्यकता छ ।' *रासस*

मुस्ताडमा बृहत् साइकल तथा घोडा च्याली उत्सव

मुस्ताङ- पर्यटन प्रवर्द्धन तथा जलवायु परिवर्तनका असर न्यूनीकरणका लागि मुस्ताङको घरघरभोइ गाउँपालिकामा शुक्रवार संयुक्त साइकल तथा घोडा च्याली आयोजना गरिएको छ । जलवायु संकटले समग्र मानव सभ्यतामै प्रतिकूल असर पुर्‍याएको अवस्थामा मुस्ताङको घरघरभोइ गाउँपालिकाले पहिलोपटक प्रथम साइकल तथा घोडा च्याली आयोजना गरिएको हो ।

घरघरभोइ गाउँपालिकाको आयोजना तथा साइकल सिटी पोखराको संयोजनमा देशभरका साइकलयात्री टोली मुस्ताडमा यहाँ सहभागी भएका गाउँपालिका अध्यक्ष मोहनसिंह लालचनले जानकारी दिए । उनका अनुसार पहिलोपटक आयोजना गरिएको साइकल च्यालीमा २३ जिल्लाका ३३२ जनाले उत्साहजनकरूपमा सहभागिता जनाएका छन् । 'हाम्रो उद्देश्य भनेकै यहाँको पर्यटन प्रवर्द्धन गर्नु हो, दूरदराजमा रहेका गाउँलाई समेत साइकल तथा घोडा च्यालीले चिनाउने हाम्रो ध्येय हो,' अध्यक्ष लालचनले भने, 'हामीले अपेक्षा गरेभन्दा बढी देशभरवाट साइकल टोली मुस्ताडमा आउनुभएको छ, कार्यक्रममार्फत जलवायु संकट न्यूनीकरण र कार्बन उत्सर्जन कम गर्ने विकल्प प्रस्तुत गर्न खोजेका हौं ।'

समुद्री सतहदेखि तीन हजार मिटर अरलो उचाइमा पदयात्रा गर्न पाउँँदा सहभागीहरू निकै मुस्ताङ- पर्यटन प्रवर्द्धन तथा जलवायु परिवर्तनका असर न्यूनीकरणका लागि मुस्ताङको घरघरभोइ गाउँपालिकामा शुक्रवार संयुक्त साइकल तथा घोडा च्याली आयोजना गरिएको छ । जलवायु संकटले समग्र मानव सभ्यतामै प्रतिकूल असर पुर्‍याएको अवस्थामा मुस्ताङको घरघरभोइ गाउँपालिकाले पहिलोपटक प्रथम साइकल तथा घोडा च्याली आयोजना गरिएको हो ।

नै उत्साहित भएका छन् । कपिलवस्तुबाट सहभागी वारांगा साइकल राइडर विष्णुप्रसाद सापकोटाले मुस्ताडमा पहिलोपटक साइकलयात्रा गर्न आएको जानकारी दिए । यहाँको पर्यटन प्रवर्द्धन तथा वातावरण स्वच्छताका साथै साइकल संस्कृतिको विकासमा टेवा पुर्‍याउनेगरी साइकल सिटी पोखराको समन्वयमा मुस्ताङ आइपुगेको उनले बताए । 'हिमालै हिमाल भएको मुस्ताडमा साइकल यात्रा गर्न पाउनु अहोभाग्य हो । यति ठूलो कार्यक्रम यहाँ आयोजना हुँँदा यहाँको पर्यटन संस्कृतिको विकासका साथै जलवायु संकट न्यूनीकरण गर्न धुर्वा, धुलो र इन्धनरहित सवारीसाधन प्रयोगमा अभिप्रेरित गर्ने पनि हामीहरूको उद्देश्य हो,' राइडर प्रयोगमा अभिप्रेरित गर्ने पनि हामीहरूको उद्देश्य हो,' राइडर सापकोटाले भने ।

साइकल चढ्ने संस्कृतिले मानवस्वास्थ्य सहयोग पुर्‍ने, कार्बन उत्पादन घटाउने र आर्थिक विकासमासमेत टेवा पुर्‍याउने साइक्लिङ क्लब नेपालगञ्जका सल्लहारक रमेश मल्लले बताए । 'हामी त १५० मिटरको उचाइमा थियौँ, यहाँको उचाइ त तीन हजारभन्दा बेसी रहेछ । केही अक्सिजनको कमी महसुस भए पनि यहाँको सन्धैरले सबै विसाईदिएको अनुभूति भएको छ,' उनले भने । घोडा र साइकल संस्कृतिले पर्यावरण जोगाउन निकै ठूलो योगदान

पुर्‍याउने मल्लको भनाइ छ । स्थानीय कर्म गुरुङले जलवायु संकट न्यूनीकरणसँग जोडेर पर्यटन प्रवर्द्धन गर्ने यस खालको कार्यक्रमले महत्त्वपूर्ण सन्देश प्रवाह भएको धारणा राखे । 'मुस्ताडमा महत्त्वपूर्ण चाडपर्व यातुंड, तिजी र धघ्याङ पर्वहरूमा घोडा चढेर दौडिने र तारो हान्ने खेल खेलिन्छ, यो हाम्रो संस्कृति र मौलिकता पनि हो,' उनले भने, 'पछिल्लो समय जलवायु संकटका कारण हिमालहरू निकै जोखिममा छन्, यसले यहाँको पारिस्थितिक प्रणाली र कृषि, पर्यटन र वातावरण क्षेत्रमा प्रत्यक्ष /अप्रत्यक्ष क्षति परिरहेको छ ।'

यसअघि गण्डकी प्रदेशसभा सदस्य विकल शेरचन र

गाउँपालिका अध्यक्ष मोहनसिंह लालचनले प्रथम साइकल तथा

घोडा च्यालीको संयुक्तरूपमा उद्घाटन गरेको थियो । सहभागी टोलीलाई मुस्ताङको जोमसोम,

ठिनी, दुम्बा, छैरो, चिमाङ, मार्फा, स्याङ र पुषाङ एयरपोर्टका आमा

समूह, क्लब र स्थानीयले स्वागत गरेका थिए ।

गाउँपालिकाअन्तर्गतका पाँचवटै वडाका गाउँ परिक्मा गर्ने गरी

कुल २५ किलोमिटर दूरी तय गरिएको थियो । च्याली पाँचवटै वडा परिक्मा गरी गाउँपालिका कार्यालयमा पुगेर समापन भएको

प्रमुख प्रशासिक अधिकृत वेदहरि अधिकारीले जानकारी दिए । च्यालीमा ३३२ साइकल र ३० वटाभन्दा बढी घोडाको प्रयोग

भएका थिए । *रासस*

युएडमा रोजगार कम्पनी : AL NILE AL DHAHABI TECHNICAL SERVICES L.L.C-BRANCH OF ABU DHABI 1									
पुर् रोजगो मिति : २०८२/०७/१५		पुर् रोजगो मिति : २०८२/०७/१५		पुर् रोजगो मिति : २०८२/०७/१५		पुर् रोजगो मिति : २०८२/०७/१५		पुर् रोजगो मिति : २०८२/०७/१५	
सि. नं.	कामदारको पद	मान संख्या	मासिक तलब	अन्य रुपैयाँ	प्रतिनि कमा को संका	समाप्त कमा को दिन	समाप्त कमा को दिन	समाप्त कमा को दिन	समाप्त कमा को दिन
पूरुष	महिला	AED	जे.रु.	जे.रु.	जे.रु.	जे.रु.	जे.रु.	जे.रु.	जे.रु.
1	Cleaner (Out Door)	21	0	1000	3७३६६२	अ.पू.	अ.पू.	अ.पू.	अ.पू.
2	Electrician Assistant	20	0	1000	3७३६६२	अ.पू.	अ.पू.	अ.पू.	अ.पू.
3	Labour	16	0	1000	3७३६६२	अ.पू.	अ.पू.	अ.पू.	अ.पू.
4	Painter	10	0	1200	88७9१8	अ.पू.	अ.पू.	अ.पू.	अ.पू.
5	TILE POLISHER	8	0	1200	88७9१8	अ.पू.	अ.पू.	अ.पू.	अ.पू.

कम्पनी : TOP RIGHT TECHNICAL SERVICES CO.									
पुर् रोजगो मिति : २०८२/०७/१५		I.T. No. 324810				रजानी नं. ६०२३८६८२			
सि. नं.	कामदारको पद	मान संख्या	मासिक तलब	अन्य रुपैयाँ	प्रतिनि कमा को संका	समाप्त कमा को दिन	समाप्त कमा को दिन	समाप्त कमा को दिन	समाप्त कमा को दिन
		पूरुष	महिला	AED	जे.रु.	जे.रु.	जे.रु.	जे.रु.	जे.रु.
1	ASSISTANT TIE LAYER	5	0	1200	3११ २६८२	३१	३१	३१	३१
2	Plaster	7	0	1200	८८६ ७५८	८	८	८	८
3	Steel Fixer	7	0	1200	८८६ ७५८	८	८	८	८
4	STONE MASON	2	0	1200	८८६ ७५८	८	८	८	८
5	TILE POLISHER	3	0	1200	८८६ ७५८	८	८	८	८

अभिनयमा आधारित रियालिटी शो ‘एक्टिङ स्टार’को प्रसारण सुरु भएको छ । शो बिहीबारदेखि एपी वान टेलिभिजन र ओएसआर रियालिटीमा एकसाथ प्रसारणमा आएको हो । केही महिनाअघि नै डिजिटल अडिसन आह्वान गरेर प्रतिस्पर्धीको खोजी गरिएको ‘एक्टिङ स्टार’ अबदेखि बिहीबार राती ९ बजे नियमित प्रसारणमा आउनेछ । प्रि-जज अडिसन सम्पन्न गरि फिजिकल अडिसन समेत सकिसकेको शोको निर्णायक टिममा निर शाह, अनुप बराल र ऋचा शर्मा रहेका छन् ।

शनिबार, १७ जेठ, २०८२ (Saturday, May 31, 2025)

मिस ग्रान्ड इन्टरनेसनलमा विवाद, उपाधि फिर्ता गर्दै रेचल

मुम्बई – मिस वर्ल्डपछि मिस ग्रान्ड इन्टरनेसनलमा नयाँ विवाद सिर्जना भएको छ । रेचल गुप्ताले मिस ग्रान्ड इन्टरनेसनल २०२४ को उपाधि फिर्ता गर्ने निर्णय गरेकी हुन् ।

उनले सामाजिक सञ्जालमाफत उक्त घोषणा गरिन् । त्यसपछि उनले युट्युबमा रुई गरेको एउटा भिडियो पनि सेयर गरिन्, जसमा उनले प्रतियोगिताका आयोजकमाथि गम्भीर आरोप लगाएकी छन् ।

रेचलले आफ्नो युट्युब च्यानलमा लामो भिडियो अपलोड गर्दै यो ठुलो निर्णय लिनु पछाडिको कारण खुलाएकी छन् । उनले भिडियोमा पछिल्ला केही महिना उनको जीवनको सबैभन्दा कठिन समय भएको जिकिर गरेकी छन् ।

उनी अन्तिम पटक उपाधि जिताउँदा खुसी भएको तर त्यसपछि उनको जीवन नर्क जस्तै भएको बताइन् । पछिल्ला केही महिनादेखि उनी डिप्रेसनमा रहेको र एक्लो महसुस गरिरहेको खुलासा गरेकी छन् । उनले भनिन्, ‘मैले धेरै मेहनत गरेर जितेको तान फिर्ता गर्नु अत्यन्त पीडादायक छ । यस्तो स्थिति त म आफ्नो शत्रुलाई पनि नपरोस् भन्ने चाहन्छु ।’

रेचलका अनुसार तान जित्न उनले मेहनत गरेकी थिइन् । तर बदलामा उनले उत्पीडन र दुर्व्यवहार मात्र पाएको अनुभव गरिन् ।

उनले भनिन्, ‘म मुस्कानको पछि कति पीडामा थिएँ भन्ने कुरा अब भन्न चाहन्छु । प्रतियोगितामा भाग लिँदा मलाई थाहा थिएन कि देशले भोटका लागि पैसा दिइरहेको थियो, र मिस ग्रान्ड इन्टरनेसनल संगठनले यसलाई

खुसी-खुसी स्वीकार गरिरहेको थियो । मलाई थाहा भयो कि हामी भोटका लागि पैसा तिर्न सक्दैनौं, त्यसैले भोटको मामिलामा प्रतिस्पर्धी गर्न निकै गाह्रो भयो । मसँग भोट किन छैन भनेर अन्तर्वार्तामा सोधियो । मैले अरुजस्तो पैसा खर्च गरेर भोट किनिनँ, तर गल्ली त ती केटीहरूको पनि थिएँ, किनभने सबै जित्न चाहन्छु ।’

रेचलले मिस ग्रान्ड इन्टरनेसनल संगठनमाथि पनि गम्भीर आरोप लगाउँदै भनिन्, ‘यस्ता स्ट्यानडर्ड सेट गर्नु संगठनको गल्ती हो । जसले भोट किन्न सक्दैनन्, ती केटीहरूको के दोष ? मलाई जिताउनको एक मात्र कारण थियो, जनताको समर्थन । यो संगठनसँग काम गर्नु साँच्चै असम्भव छ । उनीहरूको व्यवहार पैसामा मात्र केन्द्रित छ । म सत्यका पक्षमा उभिने व्यक्ति बन्न चाहन्छु, जो इमानदारी र चरित्रलाई आफ्नो छविभन्दा माथि राख्छ ।’

रेचलले थप भनिन्, ‘अक्टोबरमा उपाधि जितेपछि म नोभेम्बर र डिसेम्बरको दुई हप्ता र मार्च महिनाभरि त्यहाँ थिएँ । तर उनीहरूले मलाई आधारभूत सुविधा पनि दिएनन् । जितेपछि मलाई सानो होटल कोठामा राखियो, जहाँ मेरो सुटकेससमेत खुल्न सक्दैनथ्यो । त्यहाँ म एक महिनाभन्दा बढी बस्नुपर्थो । मलाई खाना पनि दिएनन् ।’

यसअघि रेचलले सामाजिक सञ्जालमा पोस्ट गर्दै उपाधि फिर्ता गर्ने निर्णयको जानकारी दिएकी थिइन् । पोस्टमा उनले लेखेकी थिइन्, ‘तान पहिरिनु मेरो जीवनको सबैभन्दा रमाइलो सपना थियो । तर तान जितेपछि आएका झूटा वाचा, दुर्व्यवहार र गलत वातावरण अब सहन सकिदैन ।’

रेचलको यो निर्णयले अन्तर्राष्ट्रिय सौन्दर्य प्रतियोगिताका संगठनहरूमा पारदर्शिता, नैतिकता, र व्यवहारसम्बन्धी गम्भीर प्रश्न उठाएको छ ।

यता, मिस ग्रान्ड इन्टरनेसनल अर्गनाइजेसन (एमजीआई) ले भने उनको उपाधि रद्द गरेको जनाएको छ । उनलाई संस्थाले एउटा सूचना दिएको छ, जसमा ३० दिन भित्र आफ्नो तान एमजीआई कार्यालयमा फिर्ता गर्नुपर्ने भनिएको छ । एजेन्सी

गोविन्दको निर्देशनमा फिल्म ‘परी’को शुभ मुहूर्त

■ प्रभाव संवाददाता

काठमाडौँ– गोविन्द गौतमको लेखन तथा निर्देशन रहने फिल्म ‘परी’को शुभ मुहूर्त गरिएको छ ।

शुक्रबार काठमाडौँको कमलादीस्थित गणेश मन्दिरमा

स्क्रिप्ट पूजा गरी फिल्मको शुभ-मुहूर्त गरिएको हो ।

कार्यक्रममा फिल्मका मुख्य कलाकार किरण

केसी, दीपाश्री निरौला, लक्ष्मी गिरी, दीपक अधिकारी,

रेणु दुलाल लगायतको उपस्थिति थियो ।

कार्यक्रममा किरण केसीले फिल्मको स्क्रिप्ट पक्ष

एकदमै राम्रो लागेर काम गर्न लागेको बताए । ‘यो

फिल्मको स्क्रिप्ट पक्ष त एकदमै राम्रो छ,’ उनले

भने, ‘साँच्चै भन्ने हो भने पनि दीपा र हामीले

यतिको स्क्रिप्टमा मेहनत गरेका थिएँौ ।’ जति

डिरेक्टर साप गौतमले गर्नुभएको छ ।’

दीपाश्रीले फिल्ममा दिनानुदिन निर्माताहरू

थपिनु राम्रो भएको बताइन् । फिल्ममा भित्रिएका

नवप्रवेशीले मिहिनेत धेरै गर्नुपर्ने उनले बताइन् ।

फिल्ममा किरण, दीपा वाहेक अन्यमा प्रियङ्गा

कार्की, निदेश डिसी, दिगविजय केसी, श्याम राई,

घनश्याम गिरी, दीपक अधिकारी, रेणु दुलाल,

संगम गौतम, जेशिका पोखरेल, निशा गौतम, अर्नव

नागिलालगायतको अभिनय रहनेछ ।

फिल्मको छायाङ्कन यही जेठ २८-२९ गतेबाट

थाल्ने योजना छ । दोलखा र तनहुँ आसपासमा

छायाङ्कन हुने फिल्म काल्पनिक परिको कथामा बन्न

लागेको हो ।

बाबु श्रेष्ठको छायाङ्कन रहने फिल्ममा कविराज

गहतराज र रामजी लामिछानेको कोरियोग्राफी

रहनेछ । फिल्ममा ट्रन्ड रोशन श्रेष्ठ, सङ्गीत दीपक

शर्मा र विकास चौधरीको रहनेछ । फिल्मका प्रोजेक्ट

म्यानेजर सुवास काफ्ले रहेका छन् ।

नेपाल एमेच्योर ओपन गल्फ च्याम्पियनसिप गोकर्णमा हुने

■ प्रभाव संवाददाता

काठमाडौँ– नेपाल गल्फ संघको आयोजनामा नेपाल एमेच्योर ओपन गल्फ च्याम्पियनसिपको ११औँ संस्करण मंगलबार देखि बिहीबारसम्म गोकर्ण फरेट गल्फ क्लबमा हुने भएको छ ।

५४-होलको तीन दिने प्रतियोगितामा नेपालसहित बंगलादेश, श्रीलंका, भुटान र भारतका खेलाडीले प्रतिस्पर्धा गर्नेछन् ।

पुरुषतर्फ व्यक्तिगत र टिम स्पर्धा हुनेछ । टिम स्पर्धामा प्रत्येक टोलीका दुई खेलाडीले प्रतिस्पर्धा गर्नेछन् । आयोजक राष्ट्र नेपालले दुई टोली सहभागी गराउनेछ । ३६ होलपछिको संयुक्त स्कोरका आधारमा विजेता घोषणा गरिनेछ ।

व्यक्तिगत स्पर्धामा ३६ होलपछि कट लाग्ने गरिनेछ । सहभागी खेलाडीमध्ये उक्त ६० प्रतिशतले अन्तिम १८ होलको लागि स्थान सुरक्षित

गर्नेछन् । महिला स्पर्धामा नेपाल र भारतका खेलाडीहरूको सहभागिता रहनेछ ।

प्रतियोगितामा हालसम्म ४५ पुरुष र १० महिला गल्फरको सहभागीता रहने निश्चित भएको आयोजक संघले जानकारी दियो । आइतबारसम्म नाम दर्ता गर्न सकिने छ ।

यो प्रतियोगितालाई वलर्ड एमेच्योर गल्फ प्याडिङ (डब्ल्यूएजिएआर) ले मान्यता दिएको छ । प्रतियोगितामा सहभागी खेलाडीले प्याडिङ अंक समेत प्राप्त गर्नेछन् ।

प्रतियोगितालाई राष्ट्रिय खेलकुद परिषद्, बागमती प्रदेश खेलकुद विकास परिषद्, गोकर्ण फरेट गल्फ रिसोर्ट, शिखर इन्व्योरेन्स, सिटी एक्सप्रेस मनि ट्रान्सफर, सिटिजन बैंक, होटल मेची क्राउन, हिमालयन एयरलाइन्स, होटल रोयल सिंगी, नेपाल ओलम्पिक कमिटी तथा मेहेन्डो होटल एण्ड स्टुडियो सुइड्सले सहयोग गरेका छन् ।

रंजशाला

२औँ प्रधानमन्त्री एनभिए कप भलिबल

पुलिस र हेलप नेपाललाई उपाधि

■ प्रभाव संवाददाता

काठमाडौँ– पहिलो र दोस्रो सेट गुमाएर दबावमा परेको टिपटप हेल्य नेपाल स्पार्ट्स क्लबले उत्कृष्ट पुनरागमन गर्दै नवौँ प्रधानमन्त्री एनभिए कप पुरुषतर्फको उपाधि जितेको छ । हेल्य नेपालले बिहीबार पोखरा रङ्गशालाको कभर्ड हलमा भएको फाइनलमा गण्डकी प्रदेशलाई २५-२०, २७-२५, २५-२२, २५-१४ र १५-८ ले हरायो । हेल्य नेपालले आठ लाख र उपविजेता गण्डकी प्रदेशले चार लाख पुरस्कार पाए ।

नेपाल भलिबल सङ्घको आयोजनामा भएको प्रतियोगिताअन्तर्गत महिलातर्फको उपाधि नेपाल पुलिस क्लबले न्यु डायमन्ड स्पार्ट्स क्लबलाई २५-२०, २२-२५, २८-२६ र २५-१४ हराएर हासिल गर्यो । पुलिसले आठ लाख र न्यु डायमन्डले चार लाख रूपियाँ पुरस्कार पाए ।

नेपाल पुलिस क्लब पुरुषतर्फ तेस्रो भएको छ । पुलिसले त्रिभुवन आर्मी क्लबलाई २७-२५, २५-२०, २३-२५ र २५-१४ ले हरायो । महिलातर्फ थाइल्यान्डका तीन खेलाडी सम्मिलित एभरेस्ट भलिबल क्लबले नेपाल एपिएफ क्लबलाई २५-१८, १०-२५,

२५-१३, २९-२७ ले हराएर ते स्रो स्थान हासिल गर्‍यो । प्रतियोगितामा पुरुषतर्फ आठ र महिलातर्फ छ टिम सहभागी थिए । प्रतियोगितामा महिलातर्फ उषा भण्डारी

(नेपाल पुलिस क्लब) र पुरुषतर्फ बुयाराम राजा (हेल्प नेपाल) सर्वोत्कृष्ट खेलाडी बने । पुलिस र न्यु डायमन्ड नेपालमा हुने काभा महिला क्लब च्याम्पियनसिपमा

छनोट भएका छन् भने पुरुषतर्फको विजेता हेल्य नेपालले माल्दिभ्समा हुने काभा क्लब च्याम्पियनसिपमा नेपालको प्रतिनिधित्व गर्ने भएको छ ।

यु-१४ विद्यालय खेलकुद जेठ २२ गतेदेखि

■ प्रभाव संवाददाता

काठमाडौँ – यु-१४ विद्यालय खेलकुद जेठ २२ गतेदेखि सुरु हुने भएको छ । राष्ट्रिय खेलकुद परिषद् (राखेप) को आयोजनामा हुने प्रतियोगिता २६ गतेसम्म हुन लागेको हो ।

बालबालिकाको खेल प्रतिभाको खोजी गर्ने उद्देश्यबाट आयोजना हुन

लागेको प्रतियोगितामा विभिन्न ६ वटा खेल समावेश गरिएको राखेप प्रतियोगिता विभाग प्रमुख मीनकुमार शर्मांले जानकारी दिए ।

एथलेटिक्स, टेबल टेनिस, बास्केटबल रग्बी, व्याडमिन्टनका छात्र/छात्रा गतेसम्म हुन लागेको हो ।

प्रतियोगिताको उद्घाटन जेठ २२ गते हुने छ । एथलेटिक्स र

रग्बी २२ र २३ गते रंगशालामा हुने छन् । सोही मितिमा व्याडमिन्टन देवीनगर हल बानेश्वर, टेबल टेनिस लैनचौर र बास्केटबल राखेप कभर्डहल त्रिपुरेश्वरमा सञ्चालन गरिने भएको छ । यस्तै, छात्र क्रिकेट भने २२ गते देखि २६ गते सम्म मूलपानी क्रिकेट मैदानमा सञ्चालन गरिने शर्मांले जानकारी दिएका छन् ।

एथलेटिक्सको ट्याक्तर्फ एक सय, दुई सय ४ सय र ८ सय तथा ४ ह १०० मिटर रिले दौड र लड जम्पमा प्रतिस्पर्धा हुने छन् । टेबल टेनिस र व्याडमिन्टनमा छात्र/छात्रा सिंगल तथा डबल्समा प्रतिस्पर्धा हुने मीनकुमार शर्मांले जानकारी दिएका छन् । यस्तै, बास्केटबल छात्र/छात्रा ३ ह ३ र रग्बीको छात्र/छात्राका प्रतियोगिता हुनेछन् ।

इजिप्टको कलयुबिया गभर्नरेटमा रहेको ग्रेन साइलो कारखानामा गर्हुँको गुणस्तर जाँच गर्दै मानिसहरू । तस्बिर: सिन्धवा

ट्रम्प-पुटिन-जेलेन्स्की वार्ता गर्न टर्कीको प्रस्ताव

अंकारा- टर्कीले शुक्रवार युक्रैनमा तीन वर्षदेखि चलिरहेको युद्धको अन्त्यतर्फ अगाडि बढ्ने प्रयासमा अमेरिकी, रूसी र युक्रेनी राष्ट्रपतिहरूबीच भेटघाटको आयोजना गर्ने प्रस्ताव राखेको छ । किएभ र मस्को दुवैसँग सम्बन्ध कायम राख्न प्रयास गरेको नाटो सदस्य टर्की तीन वर्षभन्दा बढी समयदेखि चलिरहेको युद्ध अन्त्य गर्न सम्झौताका लागि अमेरिकी राष्ट्रपति डोनाल्ड ट्रम्पको दबावमा मुख्य मध्यस्थकर्ता बनेको छ ।

‘हामी इमान्दारीपूर्वक सोच्छौं कि श्री (रेसेप तैयप) एर्दोगानको नेतृत्वमा श्री ट्रम्प, श्री (भ्लादिमिर) पुटिन र श्री (भोलोदिमर) जेलेन्स्कीबीच भेटघाटका साथ पहिलो र दोस्रो प्रत्यक्ष इस्तानबुल वार्तालाई समापन गर्न सम्भव छ,’ विदेशमन्त्री हाकान फिदानले किएभको भ्रमणका क्रममा भने ।

‘हामी या त यस युद्धको निरन्तरतामा आँखा बन्द गर्न सक्छौं वा वर्षको अन्त्यअघि दिगो शान्ति प्राप्त गर्न सक्छौं, युद्धविराम र शान्तिका लागि अपेक्षाहरू बढेका छन्,’ उनले भने, ‘जबसम्म हामी वार्ताको टेबलमा रहन्छौं तबसम्म निश्चित

रूपमा प्रगति हुनसक्छ ।

‘युक्रैन र रूस सम्भावित वार्ताअघि युद्धविराम चाहन्छन्,’ अर्को हप्ता इस्तानबुलमा रूस र युक्रैनबीचको सम्भावित दोस्रो चरणको प्रत्यक्ष वार्ताअघि किएभको भ्रमण गरेका टर्कीका विदेशमन्त्रीले शुक्रवार दुवै पक्षले युद्धविराम चाहेको बताएका छन् ।

किएभ र मस्को दुवैसँग सम्बन्ध कायम राख्न प्रयास गरेको नाटो सदस्य टर्की तीन वर्षभन्दा बढी समयदेखि चलिरहेको युद्ध अन्त्य गर्न सम्झौताका लागि अमेरिकी

राष्ट्रपति डोनाल्ड ट्रम्पको दबावमा मुख्य मध्यस्थकर्ता बनेको छ । रूसले सोमवार आयोजना गर्ने प्रस्ताव गरेको वार्तामा प्रतिनिधिमण्डल पठाउने कि नपठाउने भन्नेबारे किएभले अझै पुष्टि गर्न सकेको छैन ।

सवैभन्दा पहिला रूसले शान्तिका लागि रोडम्यापको आफ्नो दृष्टिकोण साभ्ना गरेको भन्ने युक्रैनले चाहेको छ । एउटा तथ्यांकित ‘ज्ञापनपत्र’ जुन मस्कोले अर्को वार्तामा युक्रेनी प्रतिनिधिमण्डललाई व्यक्तित गत रूपमा मात्र हस्तान्तरण गर्ने

बताएको छ । ‘वार्ता सुरु हुँदै जाँदा यो मुद्दाले अझ आशावादी मोड लिन थालेको मैले देखेको छु । दुवै पक्ष युद्धविराम चाहन्छन् । कसैले पनि युद्धविराम नचाहेको भनेको छैन,’ समाचार एजेन्सी अनादोलुका अनुसार विदेशमन्त्री हाकान फिदानले उनलाई किएभ लिएर गइरहेको ट्रेनमा भने ।

फिदानले यस साताको सुरुमा मस्कोमा रूसी राष्ट्रपति भ्लादिमिर पुटिनसँग वार्ता गरेको थियो । शुक्रवार किएभ आइपुगेपछि उनले युक्रेनी विदेशमन्त्री एण्डी सिविगासँग भेट गरे र मारिएका सैनिकहरूको स्मारकस्थलको भ्रमण गरे । उनले भोलिपल्ट युक्रेनी राष्ट्रपति भोलोदिमर जेलेन्स्कीलाई भेट्नै अपेक्षा गरिएको थियो ।

युक्रैनले दुई महिनाभन्दा बढी समयदेखि रूसलाई पूर्ण, विनासर्त र तत्काल ३० दिनको युद्धविराममा सहमत हुन आह्वान गर्दै आएको छ । यो विचार पहिलोपटक ट्रम्पले प्रस्ताव गरेको थियो । वासिङ्टन र युरोपको दबावका बावजुद पुटिनले ती आह्वानलाई बारम्बार अस्वीकार गरेको छ भने रूसी सेनाले पूर्वी युक्रैनमा आफ्ना आक्रमणहरू तीव्र पारेको छ । *रासस/एएफपी*

दुई महिनापछि म्याराडोनाको मुद्दा खारेज

सान इसिड्रो (अर्जेन्टिना)- हप्तौंको सुनुवाइ र ४० भन्दा बढी साक्षीको गवाहीपछि अर्जेन्टिनाको अदालतले विहीवार एक टिभी मिनिसिरिजको स्क्र्याण्डलका कारण दिवंगत महान् फुटबल खेलाडी डिएगो म्याराडोनाको चिकित्सक टोलीको मुद्दालाई रद्द गरेको छ ।

सन् २०२० मा म्याराडोनाको मृत्युमा कथित चिकित्सा लापरवाहीका कारण पहिलेदेखि नै हिलाइ भएको यस मुद्दामा तीन नयाँ न्यायाधीशसहित नयाँ मुद्दा सुरुदेखि नै सुरु गर्नुपर्ने छ । न्यायाधीश जुलिएटा मार्किन्टाच यस मुद्दाका बारेमा वृत्तचित्र मिनिसिरिजमा संलग्न भएको र यसले नैतिकताका धेरै नियमहरू उल्लंघन गरेको हुनसक्छ भन्ने कुरा खुलासा भएपछि उनी यस हप्ता मुद्दाबाट राजीनामा दिन बाध्य भए ।

उनका सहकर्मी न्यायाधीश म्याक्सिमिलियानो साभारिनोले मार्किन्टाचको व्यवहारले म्याराडोनाका छोराछोरीलगायत साक्षीहरूबाट घण्टौं पीडादायी, कहिलेकाहीँ अश्रुपूर्ण गवाही सुनेको कारवाहीमा ‘पूर्वाग्रह उत्पन्न’ गरेको भन्दै विहीवार मुद्दा रद्द गरे । ‘म शान्त छैन । म रिसाएको छु । म तिनीहरूलाई घृणा गर्छु !,’ फुटबल खेलाडीकी छोरी जाना म्याराडोनाले विहीवार अदालतबाहिर पत्रकारहरूलाई भनिन् । पूर्वसाभेदार भेरोनिका ओजेडाले घटनालाई ‘अपमानजनक’ भनेका छन् । तर उनले भने, ‘यदि मैले यो (गवाही) हजारपटक बढी गर्नुपर्‍यो भने, म गर्ने छु ।’

विश्वको सबैभन्दा महान् खेलाडीमध्ये एक मानिने म्याराडोनाको सन् २०२० नोभेम्बरमा मस्तिष्कको शल्यक्रियाबाट निको हुँदै गर्दा ६० वर्षको उमेरमा निधन भएको थियो । शल्यक्रिया गरेको दुई हप्तापछि उनको हृदयाघात र तीव्र पल्मोनरी एडेमाबाट मृत्यु भएको पाइएको थियो । पल्मोनरी एडेमा भनेको यस्तो अवस्था हो जहाँ फोक्सोमा तरल पदार्थ जम्मा हुन्छ ।

उनको सात सदस्यीय चिकित्सक टोली उनको घरमा स्वास्थ्यलाभको अवस्थाका लागि

मुद्दामा छ, जसलाई अभियोजकहरूले गम्भीर लापरवाहीका रूपमा वर्णन गरेका छन् ।

डिभाइन जस्टिस

मार्च ११ मा सुरु भएको मुद्दामा अभियोजकहरूले पूर्वफुटबलरलाई उनको मृत्यु हुनुअघि ‘लामो, पीडादायी अवधि’ का लागि उनको भाग्यमा छोडिएको आरोप लगाए । छोरी जियानिना म्याराडोनाले अदालतलाई उनको बुबालाई ‘अध्यायो, कुरूप र एक्लो’ ठाउँमा राखिएको र उनका हेरचाहकर्ताहरू उनको कल्याणभन्दा पैसामा बढी चासो राख्ने गरेको बताइन् ।

त्यसपछि, कारवाहीमा अवरोध आयो । मार्किन्टाच अनधिकृत फिल्मिङको आरोपमा छानविनमा आए । मार्किन्टाचले कुनै गलत काम गरेको अस्वीकार गरे, तर प्रहरीको छापा र एक हप्ताको कारवाही स्थगनपछि प्रमाणहरू सामने आए जसले ४७ वर्षीया न्यायाधीशको आचरणमाथि प्रश्न उठायो ।

मंगलवार अदालतमा ‘डिभाइन जस्टिस’ भनिने टिभी कार्यक्रमको ट्रेलर

बजाइयो । ट्रेलरमा मार्किन्टाचले फुटबल नायकको निधनको गम्भीर विवरणहरू प्रसारण गर्दा उच्च हिलमा न्यायको हलहरूमा हिँडरहेको गरेको देखाइएको थियो । अदालतभित्र बनाइएको अनधिकृत रेकर्डिङहरू र क्यामरामा मार्किन्टाचको अन्तर्वाता लिइरहेको देखाइएको उक्त फुटेजले हंगामा निम्त्यायो ।

मार्किन्टाचलाई उनको कर्तव्यबाट निलम्बन गरिएको छ र निष्पक्षता आवश्यकताहरू उल्लंघन गरेको, प्रभाव पार्ने र सम्भवतः घुसखोरीको आरोपमा न्यायिक अनुशासनात्मक निकायद्वारा अनुसन्धान भइरहेको छ । अभियोजन पक्ष, उजुरीकर्ताहरू र अधिकांश प्रतिकक्षा बकिलहरूले न्यायाधीशहरूको नयाँ प्यानल नियुक्त गर्न र मुद्दा पुनः सुरु गर्न आग्रह गरेका थिए ।

‘मुद्दालाई रद्द गर्नबाहेक अरू कुनै विकल्प थिएन,’ अभियुक्तहरूमध्ये एक म्याराडोनाका मनोचिकित्सकका वकिल वॉडिम मिस्वानचुकले भने । नयाँ मुद्दाको सुनुवाइका लागि कुनै मिति तय गरिएको छैन, तर अभियोजनकर्ताले यो वर्ष पुनः सुरु हुने आशा गरेको बताएको छ । *रासस/एएफपी*

अमेरिकी अदालतको फैसलापछि ट्रम्प व्यापार वार्तामा 'पूर्ण लगानी' गरेको इयूको भनाइ

ब्रसेल्स- अमेरिकी न्यायाधीशहरूले विवादाम्यद उपायहरू असंवैधानिक भएको निर्णय गरेपछि व्यापक भन्सार महसुलबाट बच्न संयुक्त राज्य अमेरिकालाई सम्झौता गर्न युरोपेली संघ (इयू) ‘पूर्णरूपमा लगानी गरिएको’ समूहका व्यापार प्रमुखले शुक्रवार बताएका छन् ।

हाप्सो समय र प्रयास पूर्णरूपमा लगानी गरिएको छ, किर्नाक भविष्यमुखी समाधानहरू प्रदान गर्नु इयूको शीर्ष प्राथमिकता बनेको छ । निरन्तर सम्पर्कमा रहँदै छु,’ इयू व्यापार आयुक्त मारोस सेफकोभिकले अमेरिकी

वाणिज्यमन्त्री हावर्ड लुटनिकसँग विहीवार भएको फोनवार्तापछि एक्समा भने ।

तर सेफकोभिकले एटलान्टिकको अदालती नाटकमा कुनै टिप्पणी गरेनन् । बुधवारको निर्णयमा अमेरिकी अन्तर्राष्ट्रिय व्यापार अदालतले राष्ट्रपति डोनाल्ड ट्रम्पले पदभार सम्हालेपछि घोषणा गरेका अधिकांश भन्सार महसुलहरूलाई रोक्ने थियो, तर अर्को दिन पुनरावेदन अदालतले चीन र अन्य व्यापारिक साभेदारहरूमाथि उनका व्यापक आयात शुल्कहरूलाई सुरक्षित राख्यो ।

अब अत्यकालीन राहतले पुनरावेदन प्रक्रियालाई अगाडि बढ्न अनुमति दिने छ । गत हप्ताको तनावपछि दुवै पक्षले वार्ता तीव्र पारेपछि सेफकोभिकले यसअघि शुक्रवार, शनिवार र सोमवार आफ्ना अमेरिकी व्यापार समकक्षीहरूसँग फोन गरेको बताएका थिए ।

अमेरिकी राष्ट्रपति डोनाल्ड ट्रम्पले गत शुक्रवार इयूका सामानहरूमा ठूलो भन्सार शुल्क लगाउने धम्की दिए तर पछि इयूसँगको वार्ता ‘कहीं नपुगेको’ भन्दै निराशा व्यक्त गर्दै स्थगित गरे । *रासस/एएफपी*

आधा विश्वले जलवायु परिवर्तनका कारण अतिरिक्त गर्मीको सामना गर्‍यो : अध्ययन

वासिङ्टन- मानव निर्मित जलवायु परिवर्तनका कारण गत वर्ष विश्वको आधा जनसंख्याले अतिरिक्त एक महिना अत्यधिक गर्मीको सामना गरेको शुक्रवार एउटा नयाँ अध्ययनले देखाएको छ ।

यो निष्कर्षले जीवाश्म इन्धनको निरन्तर दहनले विशेषगरी विकासोन्मुख देशहरूमा कम मान्यता प्राप्त प्रभावहरूका साथ हरेक महादेशमा स्वास्थ्य र कल्याणलाई कसरी हानि पुऱ्याइरहेको छ भन्ने कुरालाई जोड दिएको अध्ययनका लेखकहरूले बताएका छन् ।

‘प्रत्येक व्यारेल तेल जलाउँदा, प्रत्येक टन कार्बन डाइअक्साइड निस्कन्छ, र तापक्रमको प्रत्येक अंश, तातो लहरहरूले धेरै मानिसलाई असर गर्ने छ,’ इम्पेरियल कलेज लण्डनका

जलवायु वैज्ञानिक र प्रतिवेदनका सहलेखक फ्रेडेरिक ओटोले भने ।

विश्व मौसम एट्रिब्युसन, क्लाइमेट सेन्ट्रल र रेडक्रस रेड क्रिसेन्ट क्लाइमेट सेन्टरका वैज्ञानिकहरूले गरेको यो विश्लेषण जुन २ मा ग्लोबल हिट एक्सन डे अघि जारी गरिएको थियो । विश्लेषणले यस वर्ष गर्मीको थकान र तातो स्ट्रोकको खतरालाई उजागर गर्दछ । ग्लोबल वार्मिङको प्रभावको मूल्यांकन गर्न शोधकर्ताहरूले सन् २०२४ मे १ देखि सन् २०२५ मे १ सम्मको अवधिको विश्लेषण गरेका थिए ।

उनीहरूले ‘चरम तातो दिनहरू’ लाई सन् १९९१ देखि सन् २०२० सम्म दिइएको स्थानमा रेकर्ड गरिएका तापक्रमको ९० प्रतिशतभन्दा तातो दिनहरूका रूपमा परिभाषित गरे । सहकर्मी-

समीक्षित मोडलिङ दृष्टिकोण प्रयोग गरेर उनीहरूले त्यस्ता दिनहरूको संख्यालाई मानव कारणले हुने तापक्रम वृद्धिविनाको सिमुलेटेड संसारसँग तुलना गरे ।

परिणामहरू स्पष्ट थिए: विश्वव्यापी जनसंख्याको ४९ प्रतिशत अर्थात् करिब चार अर्ब मानिसले अन्यथाभन्दा कम्तीमा ३० दिन बढी चरम गर्मीको अनुभव गरे । टोलीले यस वर्षको अवधिमा ६७ वटा चरम गर्मीका घटनाहरू पहिचान गर्‍यो र ती सबैमा जलवायु परिवर्तनको छाप फेला पाऱ्यो । क्यारेबियन टापु आरुबा सबैभन्दा बढी प्रभावित भएको थियो । त्यहाँ १८७ चरम गर्मी दिन रेकर्ड गरियो । यो जलवायु परिवर्तनविना संसारमा अपेक्षाभन्दा ४५ दिनभन्दा बढी हो । *रासस/एएफपी*

नेपाल सरकार				
प्रधानमन्त्री तथा मन्त्रिपरिषद्को कार्यालय				
राष्ट्रिय अनुसन्धान विभाग				
राष्ट्रिय अनुसन्धान मधेश प्रदेश कार्यालय				
धनुषा, जनकपुरधाम				
बोलपत्र स्वीकृतिको आशय सम्बन्धि सूचना				
प्रकाशन मिति: २०८२/०२/१७				
यस कार्यालयबाट प्रकाशित सार्वजनिक सूचना बमोजिम म्यादभित्र रितपूर्वक प्राप्त हुन आएका बोलपत्रहरूमध्ये तपसिल बमोजिमको बोलपत्र न्यूनतम मूल्यांकित सारभूत रूपमा प्रभावग्राही देखिएको हुँदा उक्त बोलपत्र स्वीकृतिको लागि छनौट भएकोले सार्वजनिक खरिद ऐन, २०६३ को दफा २७ को उपदफा (२) र (३) को प्रयोजनार्थ सम्बन्धित सबैमा जानकारीको लागि यो सूचना प्रकाशित गरिएको छ ।				
S.N.	Contract No.	Description of Work	Name and address of bidder	Bid Amount with PS & (w/o VAT)
1	NIDO/Madhesh/WORKS/NCB/01/2081-082	Construction of National Investigation Madesh Province Office and District Office Building in Janakpurdham, Dhanusha.	Habitat Construction Engineering Pvt Ltd, Kathmandu	6,07,50,207.72
कार्यालय प्रमुख				

वर्गीकृत विज्ञापन सङ्कलन काउन्टर

पशुपति विज्ञापन सेवा – सोह्रखुटे, नयाँबजार फोन नं. ४३५५७६०, ९८४१८८७७१६ ९८६६३०१५५ । स्मार्ट सर्भिस नेपाल प्रा.लि.-सिनामंगल, एयरपोर्ट, शम्भु मार्ग, फोन नं.०१२२९६६५८२९८४२६३५८१५ । लोटस कम्युनिकेशन- गोगबुचोक, फोन नं. ४३६४७१। ध्रुवको पसल- डिल्लीबजार, फोन नं. ४४३९२०१। Reachmond Books Shop (रोहित दाहाल) – फोन नं.४०१६३१८, महाराजगञ्ज, भाटभटेनी गेट । Yonjan Enterprise - Dhalku Bhishal Nagar, 4438217। दत्तकाली स्टेशनरी – नयाँबसपार्क फोन नं. ९८१३९६०७४६ । सारीका स्टेशनरी पसल – फोन नं. ९८५११२९६८६ । ज्ञानज्योति पुस्तक पसल बागबजार, फोन नं. ४२४००६० । विश्व स्वतन्त्र सञ्चार- सुन्धारा, फोन नं. ४२१९४१२ । निशा बुक्स एण्ड स्टेशनरी – लगनखेल, ५५३१९५७, ९८४१६२७४८९ । वीडलिंक मिडिया प्रा.लि. – पुरानो बानेश्वर चोक, फोन नं. ४४९२३०९, २०१४९३२, ९८४९६०६१४ । हिमचुली स्टेशनरी- बालाजु नेपालटार, फोन नं.४३८७४२, ९८४१४४००८३ । मलः स्टेशनरी- गढाघर ठिमी, फोन नं. ६६३०७५७ । B-Tech Nepal- पुतलीसडक चोक, फोन नं.9851079417, 2297501। HaLMax Communication - Jamal Kathmandu, 4224181, 4245457, 9841853198, (Hari Dawadi) जमलको पुलमुनी- विश्वज्योति हल हसाईडमा), वी.एण्ड वी. कम्युनिकेशन एण्ड साइबर- कलकी चोक फोनः ०१-४२९६५३०, फ्याक्सः०१-४२७९३२२ । दाजुभाइ स्टेशनरी – पिंगलास्थान, गौशाला, फोनः ०१-४४९४६१५, ९८४९५०८१९९, ए.आर स्टेशनरी च्यासल गेट –९ ललितपुर फोन नं. ९८४१२८६९८९, हलफ्याक्स मिडिया एण्ड कम्युनिकेशन जमल, काठमाडौँ सम्पर्क : ०१- ४२२४१८१, ०१- ४०१२५७७, लोटस एड मिडिया एण्ड मार्केटिङ गोगवु चोक फोन नं. ९८५१०२४३९८ र ९८६०३६६२५७, कमल स्टेशनरी, सिफल फोन नं. ९८४३२६४३२२, ०१४५८०१८४ ।

प्रभाव दैनिक

National Daily

अर्थ बजार

आजको मूल्य

छपावाला सुन / तेजाबी सुन / चाँदी

प्रति तोला - १८८५०० प्रति तोला - ० प्रति तोला - १९८०

पर्यटन विकासका लागि नीतिगत सुधार गरिने

बजेट कार्यान्वयन नै पहिलो प्राथमिकता: अर्थमन्त्री

प्रभाव संवाददाता

काठमाडौं- संस्कृति, पर्यटन तथा नागरिक उड्डयनमन्त्री बट्टीप्रसाद पाण्डेले मुलुकको पर्यटन विकासका लागि नीतिगत र संरचनागत सुधारमा मन्त्रालय केन्द्रित रहेको बताएका छन्। मूल समारोह समितिले विहीवार आयोजना गरेको ७२औँ अन्तरराष्ट्रिय सगरमाथा दिवस तथा 'वर्ल्ड समिटर्स समिट-२०२५' का अवसरमा उनले पर्यटन नीति र पर्यटन ऐन छिट्टै ल्याइने सोही माध्यमबाट पर्यटन विकास गरिने उल्लेख गरे।

पर्यटनमन्त्री पाण्डेले सरकारले नीति बनाएर निजी क्षेत्रको साझेदारीलाई फराकिलो बनाएर लैजाने विश्वास व्यक्त गर्नुभयो। सगरमाथा दिवसलाई आगामी दिनमा थप भव्य र गौरवमय बनाइने उल्लेख गरे।

कोशी प्रदेशका मुख्यमन्त्री हिक्मतकुमार कार्कीले सगरमाथा हिमालको संरक्षण तथा सरसफाइमा ध्यान दिनुपर्ने खाँचो औँल्याए।

उनले जलवायु परिवर्तनको असरलाई न्यूनीकरण गर्दै सङ्घीय सरकारसँग समन्वय गरेर कोशी प्रदेश अघि बढ्ने प्रतिवद्धता जनाए। नेपाल पर्यटन बोर्डका प्रमुख कार्यकारी अधिकृत दीपकराज जोशीले सगरमाथा नेपालको शान, मान र गौरव रहेको भन्दै यसको संरक्षण गर्दै पर्यटन प्रवर्द्धन गरिनुपर्नेमा जोड दिए।

नेपाल पर्वतारोहण सङ्घका अध्यक्ष निमानुरु शेर्पाले पुरानो पर्यटन ऐनलाई संशोधन गरेर पर्वतारोहणसम्बन्धी कामलाई प्राथमिकतामा राखिनुपर्ने खाँचो औँल्याए।

'वर्ल्ड समिटर्स समिट' कार्यक्रममा कीर्तिमानी आरोहीहरूको समूहगत छलफल सत्र सञ्चालन गरिएको थियो। कीर्तिमानी आरोही मिडमा डेविड शेर्पा, सानु शेर्पा, पूर्णमा श्रेष्ठ, फुञ्जो लामा, कुञ्जाङ छोपेल शेर्पा, निमा रिञ्जी शेर्पा र दावा तेञ्जी शेर्पाले आरोहण अनुभव सुनाएका थिए।

सरकारले पर्वतीय पर्यटन क्षेत्रमा योगदान गर्ने विभिन्न व्यक्तित्वहरूलाई सम्मान गरेको छ।

सगरमाथा दिवसका अवसरमा आयोजित कार्यक्रममा प्रधानमन्त्री केपी शर्मा ओलीले अन्तरराष्ट्रिय सगरमाथा पुरस्कार मिडमा ग्याल्जे शेर्पालाई प्रदान गरे। यो पुरस्कारको राशि रु एक लाख र कदरपत्र रहेको छ। अक्सिजनविना विश्वका १४ वटा आठ हजार मिटरभन्दा अग्ला हिमाल आरोहण गरेर विश्व कीर्तिमान कायम गरेका थिए।

त्यस्तै रु ५० हजार राशिको तेञ्जिङ हिलारी (अध्ययन तथा अनुसन्धान) पुरस्कार शेर्पा बुक्का लेखक प्रदीप बस्न्याल र अङ्गित अधिकारीलाई प्रदान गरियो भने तेञ्जिङ हिलारी (खोज तथा उद्धार) पुरस्कार लाक्पा नुर्जु शेर्पा र क्याप्टेन मेरिजियो फोर्लिनोलाई दिइएको छ।

तेञ्जिङ हिलारी (कीर्तिमानी आरोही) पुरस्कार निमा रिञ्जी शेर्पा र पेमा डोमा महिला आरोही पुरस्कार लाक्पा शेर्पालाई प्रदान गरिएको छ। त्यसैगरी पर्वतीय पर्यटन र पर्वतारोहणका क्षेत्रमा योगदान गर्ने विभिन्न व्यक्तित्वहरूलाई पनि सम्मान गरिएको छ।

प्रभाव संवाददाता

काठमाडौं- उपप्रधान तथा अर्थमन्त्री विष्णुप्रसाद पौडेलले विहीवार संसदमा प्रस्तुत भएको आगामी आर्थिक वर्षको बजेट कार्यान्वयनलाई आफूले पहिलो प्राथमिकता राखेर काम गर्ने बताएका छन्।

शुक्रवार अर्थ मन्त्रालयमा आयोजित आर्थिक वर्ष २०८२/८३ को बजेट सम्बन्धमा आयोजित पत्रकार सम्मेलनमा अर्थमन्त्री पौडेलले बजेट कार्यान्वयनका लागि साउन नकुर्ने र शुक्रवारैबाट कार्यान्वयन प्रक्रिया थालनी गर्ने बताएका हुन्।

'बजेट कार्यान्वयनको प्रश्न चुनौतीपूर्ण छ। यो बजेट नागरिकको कान पवित्र गर्नका लागि ल्याइएको होइन। यसको प्रभावकारी कार्यान्वयन हुन्छ। आजैदेखि बजेट कार्यान्वयनमा मेरो ध्यान केन्द्रित हुनेछ', उनले भने, 'बजेटको व्यवहारिक र वस्तुनिष्ठ कार्यान्वयन कार्ययोजना बनाउने कामका अर्थ मन्त्रालय लागिस्केको छ। पूर्वतयारीका काम सकिँएका आयोजना कार्यान्वयनका लागि हामी साउन कुनै पढैन। अहिले नै प्रक्रिया अघि बढाउन सक्छौं।'

यसपटक बजेटको आकार धेरै महत्वाकांक्षी नरहेको र आम्दानी र खर्चका हिसाबले वस्तुनिष्ठ ढङ्गले आएको अर्थमन्त्री पौडेलले दाबी गरे। बजेटमा पुँजीगत खर्च बढाउने, चालू खर्चलाई निश्चित सीमाभित्र राखिएको र प्रदेश तथा स्थानीय तहमा जाने वित्तीय

हस्तान्तरणको रकम बढाउने नीति लिइएको पनि उनको भनाइ छ।

बजेटमार्फत राखिएको राजस्वको लक्ष्य आगामी आर्थिक वर्षको अन्त्यसम्म पूरा हुनेमा आशावादी रहेको पनि उनले बताए। आन्तरिक ऋणका लागि प्राकृतिक स्रोत तथा वित्त आयोगले तोकेको सीमाभित्रै रहेर अनुमान गरिएको पनि अर्थमन्त्री पौडेलले बताए।

बजेटमार्फत केही नीतिगत सुधारका विषय अघि सारिएको अर्थमन्त्री पौडेलको भनाइ छ। आर्थिक विकास र समृद्धिका लागि वैकल्पिक वित्तमार्फत स्रोत परिचालन गर्ने नीति लिइएको उनले बताए।

प्रदेश र स्थानीय तहले पनि यथार्थपरक ढङ्गले बजेट ल्याउन

सकुन भनेर सोहीअनुसार परामर्श सेवामा सीमा निर्धारण गरिएको अर्थमन्त्री पौडेलको भनाइ छ। राष्ट्रिय परिचयपत्रलाई सामाजिक सुरक्षा र अन्य सुविधासँग जोड्न खोजिएको, डिजिटल भुक्तानीमा लाग्ने मूल्य अभिवृद्धि कर र भन्सार विन्दुमा अग्रिम आयकर लगाउने गरेकोमा त्यसलाई हटाइएको अर्थमन्त्री पौडेलले बताए।

कार्यक्रममा राष्ट्रिय योजना आयोगका उपाध्यक्ष प्राडा शिवराज अधिकारीले बजेटको कार्यान्वयन कसरी अघि बढ्छ र त्यसको नतिजा कस्तो देखिन्छ, भन्ने कुरा महत्वपूर्ण हुने बताए। बजेट कार्यान्वयन प्रभावकारी बनाउनका लागि नीतिगत व्यवहारिक र संरचनात्मक सुधारका काम गरिँदै

जाने उनको भनाइ छ।

'बजेट कार्यान्वयन, अनुगमन र मूल्याङ्कनका काममा योजना आयोगले सबै मन्त्रालय र निकायसँग समन्वय गर्छ। बजेट कार्यान्वयन कार्ययोजना बनाउन सबै मन्त्रालयसँग चाँडै छलफल सुरु गर्छौं', उपाध्यक्ष अधिकारीले भने। त्यस्तै, आगामी बजेट १६औँ आवधिक योजना कार्यान्वयनका लागि केन्द्रित हुने अपेक्षा पनि उनले व्यक्त गरे।

नेपाल राष्ट्र बैंकका गभर्नर डा. विश्वनाथ पौडेलले मौद्रिक नीति व्यवस्थापनसँग सम्बन्धित विभिन्न कानून बनाउने र बैंक तथा वित्तीय संस्थाको सम्पति व्यवस्थापन कम्पनी स्थापना गर्ने व्यवस्था ल्याइनु सकारात्मक रहेको बताए।

‘ग्लोबल स्मार्ट प्लस’ एपबाट इ-कम डलर कार्डमा लोड सुविधा

काठमाडौं (प्रस)- डिजिटल बैंकिङलाई उच्च प्राथमिकता दिएको ग्लोबल आइएमई बैंकले 'ग्लोबल स्मार्ट प्लस' एपमा आकर्षक फिचर थप गरेको छ। बैंकले सेवाग्राहीलाई थप सहज र प्रभावकारी डिजिटल बैंकिङ सेवा प्रदान गर्ने उद्देश्यले मोबाइल एपमार्फत ई-कम डलर कार्डमा रियल टाइम लोड सुविधा उपलब्ध गराएको हो।

यससँगै अन्तर्राष्ट्रिय अनलाइन किनमेल तथा सेवा सदस्यता जस्ता कार्यका लागि आवश्यक अमेरिकी डलर आफ्नै मोबाइलबाट सेवाग्राही आफैले तुरुन्तै कार्डमा लोड गर्न सक्ने भएका छन्। भिसा ब्रान्डको यो कार्ड अन्तर राष्ट्रिय कारोवारका लागि मान्य हुने बैंकले जनाएको छ।

रियल टाइम लोड सुविधा उपलब्ध भएसँगै डलर कार्डमा रकम लोड गर्न शाखामा गइरहनुपर्ने भन्फट अन्त्य भएको छ। मोबाइल एपबाट तुरुन्तै रकम लोड गर्न सकिने भएकाले अनलाइन किनमेल, अन्तर राष्ट्रिय सञ्चक्रपसनहरू र अन्य डिजिटल सेवाहरूको भुक्तानी सहजै गर्न सकिन्छ। यसले समय, ऊर्जा र लागतमा बचत गर्नुका साथै विश्वव्यापी अनलाइन कारोवारमा सहज पहुँच प्रदान गर्ने बैंकको विश्वास छ।

भञ्ज्याङ कार्ड जारी गर्दा सेवाग्राहीले पाँच सय रूपैयाँ शुल्क तिर्नुपर्छ भने नवीकरण शुल्क वार्षिक तीन सय रूपैयाँ तोकिएको छ। मोबाइल बैंकिङमार्फत टप-अप गर्दा भने कुनै

शुल्क लाग्दैन। ई-कम डलर कार्डमार्फत वार्षिक अधिकतम ५ सय डलरसम्म कारोवार गर्न सकिनेछ। सेवा लिन ग्राहकले 'ग्लोबल स्मार्ट प्लस' मोबाइल एप प्रयोग गरी सजिलै अनलाइन आवेदन दिन सक्नेछन्।

'ग्लोबल स्मार्ट प्लस' एपले बैंकिङ सेवालाई छिटो, सुरक्षित र प्रयोगमैत्री बनाउँदै आएको छ। यस एपमार्फत खाताको व्यवस्थापन, रकम ट्रान्सफर, बिल भुक्तानी, क्युआर पेमेन्ट, वालेट लोडलगायतका सेवा सहज रूपमा उपलब्ध छन्। अब यसमा थपिएको रियल टाइम डलर कार्ड टप-अप सुविधा विशेष आकर्षणको रूपमा रहने बैंकको विश्वास छ। ग्लोबल आइएमई बैंक ग्लोबल फाइनान्सको वेप्ट बैंक अवार्ड २०२४ तथा युरो मनी अवार्ड फर एक्सलेन्स २०२४ अन्तर्गतका दुई विधाबाट नेपालको सर्वश्रेष्ठ बैंकको रूपमा सम्मानित बैंक हो। साथै ग्लोबल आइएमई बैंक विभिन्न राष्ट्रिय तथा अन्तर्राष्ट्रिय संघ-संस्थाहरूबाट फरकफरक विधामा सम्मानित भएको छ।

बाखाको दूधबाट चिज बनाएर आम्दानी गर्दै गुरुङ

वालिङ (स्याङ्जा) - यहाँका एक किसानले बाखाको दूधबाट चिज बनाएर आम्दानी गर्न थालेका छन्। भिरकोट नगरपालिका-८ ओकादीका डिलबहादुर गुरुङले सानान जातको बाखाको दूधबाट बनाएको चिज विक्रीबाट लाखौँ आम्दानी गरिरहेका छन्।

उनले विसं २०७० मा 'जुना बाखापालन फर्म' दर्ता गरी व्यवसाय सुरु गरेका थिए। पछिल्लो समय गुरुङले दूधबाट चिज उत्पादन गरिरहेका छन्। यहाँ अन्य किसानले पनि गाईबैसीको दूधबाट चिज उत्पादन गरिरहेका बेला ओकादीका गुरुङले भने जिल्लामै पहिलो पटक बाखाको दूधबाट चिज उत्पादन थरेका हुन्। गुरुङको फर्ममा हाल सानाठूला गरी ५२ वटा बाखा छन्।

यी स्थानीय खरी जातको माउ र विदेशी सानान जातको वोकावीचमा कस गराइएका बाखाहरू हुन्। तीमध्ये १६ वटाले करिब १) लिटर दूध दिन्छन्, त्यसबाट दैनिक डेढ केजीसम्म चिज उत्पादन हुने गरेको छ। यसरी दिनहुँ उत्पादन हुने चिजलाई हरेक साताको एकदिन बजारीकरण गरिरहेको गुरुङले जानकारी दिए।

'यहाँ उत्पादन भएको चिज पोखराका ठूला होटलहरूमा विक्री गरिरहेको

छ। प्रतिकेजी रु दुई हजारका दरले चिज विक्री हुने गरेको छ। सुरुमा केही समस्या भए पनि पछिल्लो केही महिनायता मासिक १५) केजी चिज विक्रीबाट रु तीन लाखसम्म आम्दानी गरिरहेको छ, उनले भने, 'चिजको माग उच्च छ, पुर्‍याउनै सकिँएको छैन। उत्पादन बृद्धि गर्नका लागि दुधालु बाखा थप्ने तयारीमा छु।'

बाखाको दूधबाट चिज बनाउने सीप गुरुङले तनहुँको बन्दीपुरमा सिकेका थिए। त्यहाँ सिकेको सीपलाई घरमै प्रयोगात्मक अभ्यास गर्दै उनले व्यावसायिक उत्पादन गर्न थालेको बताए। हाल उत्पादन भएको चिजलाई थप गुणस्तरीय बनाउने, प्याकेजिङ सुधार र ब्रान्डिङ गर्ने काम भइरहेको गुरुङले बताए।

विविधतामा भारतमा वार्यरिडसम्बन्धी काम गर्दै आएका गुरुङ अरूको भन्दा फरक व्यवसाय गर्ने सोचसहित स्वदेश फर्किएका थिए। त्यही सोचका साथ विसं २०७० मा १२ वटा बाखाबाट यो व्यवसायको जन्म भएको हो। 'बाखा खरिद तथा खोर निर्माणमा रु तीन लाख ५) हजार लगानी गरेको थिए। युवाहरूका लागि नमूना बाखा गाउँ अभियानमा जोडिएर अगाडि बढेको थिए हाल महिनामै सुरुको लगानी जसत आम्दानी गरिरहेको छ', गुरुङले सुनाए। रासस

चट्याङबाट बच्न निम्न उपाय अपनाऔं

घरबाहिर हुँदा

- आकाशमा बिजुली चम्किँदा, गड्याङगुडुङ हुँदा घरभित्र जाऔं,
- नजिकै घर नभए ओतमा बसौं,
- रुख वा बिजुलीको पोलमुनी नबसौं,
- छाता नआढौं,
- खेतबारी काम नगरौं,
- कुनै ओत नभए दुवै हातलाई टाउकोमाथि राखी निहुरिएर कुर्कच्चा जोडी थुक्नुक बसौं,
- भुईँमा लम्पसार परेर नसुतौं।

घरभित्र हुँदा

- टिभी र कम्प्युटर जस्ता बिजुलीबाट चल्ने उपकरण नचलाऔं,
- बिजुलीका स्वीच अफ गरौं,
- त्यस्ता उपकरण बिजुलीको फलबाट छुटाऔं,
- तारवाला फोन प्रयोग नगरौं, मोबाइल स्वीच अफ गरौं,
- नुहाउने, लुगा धुने वा भाँडा माइने काम नगरौं,
- झ्याल, भन्याङ, बरन्डालगायतका ग्रील र बार नछोऔं,
- भित्ता वा झ्यालमा अडेस लागेर नबसौं।

नेपाल सरकार

विज्ञापन बोर्ड

अब मात्र एक क्लिकमा...

www.prabhahabonline.com

facebook

www.facebook.com/Prabhab Online

प्रभाव दैनिक